† Cu Dumnezeu înainte!

MIŞCAREA

P224062

Apare bilunar
8 pagini–300 lei

Publicaţie a Noii Generaţii
Editor: Mişcarea Pentru România

Anul IV, Nr. 7 (47)
1-15 Aprilie 1995

DIN SUMAR:

- **Basarabia** — Pag. 2
- **Neorevizionism maghiar** — Pag. 3
- **Restituiri: Pr. Teodor M. Popescu** — Pag. 4
- **Despre medicină şi rosturile ei - convorbire cu medicul Dragoş Niculescu -** — Pag. 8

În aceste zile în Basarabia se luptă din nou pentru Limbă şi Istorie românească!

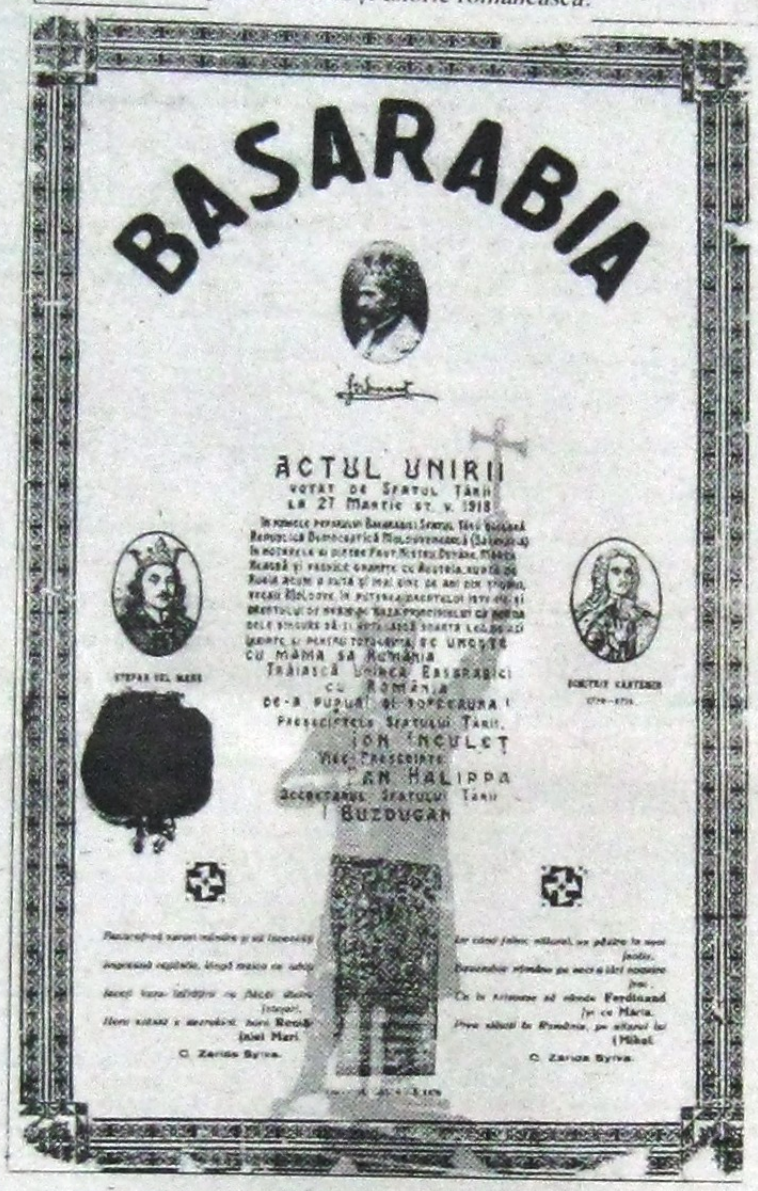

„Mişcarea" reflectă în paginile sale preocupările şi frământările Noii Generaţii, contribuind la dezvoltarea curentului de gândire şi acţiune declanşat de tineretul român prin mişcările din 1989-1990.

Pe plan spiritual-religios, „Mişcarea" este o publicaţie **creştină ortodoxă,** aşezată sub autoritatea duhovnicească a Bisericii Ortodoxe Române.

Ca orientare culturală, „Mişcarea" urmează linia **naţională,** reprezentată în istoria culturii şi publicisticii româneşti de personalităţi exemplare ca Mihai Eminescu, Nicolae Bălcescu, Nicolae Iorga, Nae Ionescu, Mircea Eliade, Petre Ţuţea.

Din punct de vedere politic, „Mişcarea" promovează doctrina **naţional-democrată,** aşa cum este formulată în documentele programatice ale Mişcării Pentru România.

Cuvântul de ordine al acţiunilor rolleriste a fost rostit de Molotov care ceruse deja în 1945 *„a nu permite focare de reacţiune în România"*. Cu această *etichetă* pusă de *ocupant* începea lunga serie a „procesului ideologic" intentat culturii române. Această serie are trei momente: rollerist, neorollerist şi postrollerist (după 1989).

Campionii primului curent: M. Roller, B. Câmpina, I. Vitner, L. Răutu etc.

Agenţii celui de-al doilea curent (grupaţi în jurul lui Gogu Rădulescu) sunt şi principalii săi promotori de după 1989.

Al treilea curent continuă să judece şi să eticheteze cultura română în numele unor ideologii universaliste, cum ar fi ideologia occidentalizării, fără a mai invoca marxismul şi sovietismul în chip de instanţe, ca primele două.

Procesul intentat „reacţionarismului românesc" se face aşadar în temeiul şi cu invocarea:

a) modelului sovietic, „înaintat" şi „progresist", în cadrul primului curent (tot ce era antisovietic era, deci, „reacţionar");

b) modelului marxist sau neomarxist (în cadrele neorollerismului agresiv): tot ce nu avea axiomă de *clasă* (industrial-urbană) şi apoi *urbană*, era socotit reacţionar;

c) modelului internaţionalist, occidental-urban, modernist, sincronist: tot ce nu era astfel era şi este socotit reacţionar.

Epistemologia „reacţionarismului", aşadar, este nucleul „noii ştiinţe" internaţionaliste, de la internaţionalismul proletar la internaţionalismul intelectualist-cosmopolit etc. De aceea, „reacţionarismul" trebuie re-examinat, curăţat de hiperconotaţiile etichetarde şi dinamitarde. Dacă această „trăsătură" a devenit aşa de centrală în *ofensiva* ocupantului, înseamnă că ea capătă de-a-dreptul un sens pozitiv. A fi reacţionar, în secolul al XX-lea, înseamnă deci a te opune *curentelor deznaţionalizante, dezistorizante*, care opun cadrelor istorice şi culturale ale Europei *reţele cosmopolite, artificiale, supraistorice, supranaţionale* etc. Epistemologia reacţionarismului reclamă aşadar şi o succintă reexaminare a naţionalismului.

Există, în România, mai multe naţionalisme. Este mai întâi naţionalismul cu rădăcini în cultura Mitteleuropei (Europei centrale) care, în genere, se opune democraţiei, întrucât acesta apare ca o *degradare a Politeii*. Este un „naţionalism aristocratic". Există, apoi, un naţionalism de tradiţie americană netă, care-şi are expresia, la vârf, în doctrina wilsoniană fără de care nici n-ar fi fost posibilă ordinea post-versailleză a Europei (consacrată prin Pacea de la Versailles din 1918-1919). Acest nou *naţionalism* n-are nimic sau foarte puţine în comun cu cel aristocratic, format în mediul de influenţă germano-austriacă şi anglo-saxonă. Acest naţionalism este pe deplin sincretic cu democraţia. Există, în fine, un naţionalism organic, cu rădăcini creştine sau protocreştine, ilustrat atât în România, dar şi în Europa centrală, din care s-au extras doctrinele naţional-creştine şi curentele de existenţialism etnic, precum cel de la „Gândirea").

Ar mai fi un al patrulea tip de naţionalism, pe care unii îl denumesc „civic", cu rădăcinile în Revoluţia franceză, care înalţă „voinţa generală" la condiţia de *organon* al democraţiei moderne. Pentru acesta, patria este „familia cea mare", este, deci, „patria mamă". Din acest naţionalism a ieşit la noi curentul demogogiei naţionaliste sau rosettist, pe care l-a criticat Eminescu. Curiozitatea este că, pe măsură ce „urcăm" spre Europa centrală, legătura individului cu statul devine tot mai „rasială", mistică. „Mistica statului" la unguri e o trăsătură bine marcată. Teoria „statului moral", deci a „refacerii" „comunităţii morale" în cadrul şi sub forma statului este o notă definitorie a gândirii sociologice în Germania epocii bismarkiene. (O linie de compromis între „naţionalismul civic" francez şi „naţionalismul aristocratic" austro-german este teoria statului ca „armonizator al intereselor" cu care a operat şi Eminescu.)

Reacţionarism, naţionalism, naţional-democraţie

Pe măsură ce coborâm spre România, se diversifică şi formula naţionalismului, pentru a fi din nou agresată de doctrina nostalgică a celor două *pan-idei* în Balcani: pan-slavismul şi pan-maghiarismul. Între toate aceste naţionalisme, acela al lui Iorga, la noi, este de esenţă wilsoniană. Concepţia wilsoniană devine, iată, o componentă fundamentală a doctrinei naţional-democrate. Naţional-democraţia – doctrină iniţiată de Nicolae Iorga şi promovată în cadrul social-politic contemporan de Mişcarea Pentru România – are următoarele trăsături:

a) aşează naţionalismul în relaţie de complementaritate cu democraţia, socotind că *democraţia* garantează înălţarea naţiunii şi trebuie să devină un *mijloc* al procesului de afirmare a naţiunilor moderne;

b) aşezând democraţia în complementaritate cu *comunitatea naţională*, ca mijloc de afirmare a acesteia, doctrina naţional-democraţiei consideră că democraţia este complementară şi *instrumentală* faţă de toate comunităţile elementare din care se compune *naţiunea*.

Prin urmare, naţional-democraţia înseamnă, în acelaşi timp, o doctrină a dezvoltării *comunităţilor* de toate felurile *în armonie* şi în *devenire asimptotică* cu afirmarea comunităţii naţionale, în calitate de comunitate a tuturor comunităţilor de pe cuprinsul hărţii etnice a statului naţional;

c) expresia cea mai înaltă a naţional-democraţiei din punct de vedere juridic este statul naţional. Doctrina naţional-democrată nu se împacă aşadar cu imperiile, în genere cu formaţiunile supranaţionale, nici cu ideologiile transnaţionale ori supranaţionale (de genul marxismului, a comunismului ori a cosmopolitismului mercantilist, de formulă: *„ubi bene ibi patria"*).

Naţional-democraţia nu poate fi, din aceeaşi pricină, de acord cu acele *pseudo-religii* care-şi fixează ca ţintă seculară, laică, dezagregarea *naţiunilor* într-o „Biserică" supranaţională, care confiscă atributul sau prerogativa raportării neamului la Dumnezeu. Naţional-democraţia susţine ideea tradiţională a înălţării neamului la rang de comunitate credincioasă;

d) doctrina naţional-democrată nu poate admite nici ideea „domnului necreştin", ateu, pentru că în doctrina naţională, conducătorul ţării, indiferent de formula lui, trebuie să fie „domn creştin". De aceea, naţional-democraţia este, implicit ori explicit, *doctrină creştină* şi aşează neamul ca mare comunitate, dimpreună cu familia şi orice altă afirmare comunitară, sub doctrina şi sub ascultarea ghidului creştin, adică sub autoritatea duhovnicească a Sfintei Biserici Creştine şi a instituţiei Patriarhiei. Tot ceea ce contravine spiritului şi credinţei creştine şi autorităţii bisericeşti exprimată prin sacerdoţiul suprem patriarhal contravine naţional-democraţiei;

e) întrucât, Biserica Ortodoxă este o biserică a neamurilor, doctrina naţional-democrată apreciază că instituţiile statului naţional (şcoala, Armata etc.) trebuie să se afle sub autoritatea duhovnicească a Bisericii Ortodoxe, ceea ce nu respinge spaţiul de manifestare a altor biserici sau culte, dar le acceptă doar *în cadrul* comunităţilor şi al instituţiilor şi în nici un caz *deasupra* acestora, ca *autorităţi ecleziale statale*. Le acceptă, aşadar, ca biserici şi culte *în stat* (în interiorul lui) nu *de stat*.

Prin urmare, doctrina naţional-democrată propune să distingem între *autoritatea duhovnicească* a Bisericii, care este o chestiune de *libertate individuală*, şi *autoritatea eclezial-statală* a Bisericii, care este o chestiune de *libertate colectivă*, adică de opţiune a comunităţii naţionale. Biserica naţională are şi autoritate *statală*, alături de autoritatea duhovnicească. Apartenenţa poporului român la Biserica şi religia creştin-ortodoxă, este un fenomen de profunzime, care poate fi înţeles prin ideea scumpă sociologiei evanghelice paşoptiste, a *popoarelor apostolice*, creştinate direct prin lucrarea sfinţilor Apostoli. Aceasta deosebeşte popoarele apostolice de toate acele popoare creştinate prin decizia administrativă a unui rege. Acest aspect conferă Bisericii Ortodoxe Române preeminenţă absolută şi deci nedisputabilă în toate chestiunile cruciale care privesc viaţa şi destinul poporului român.

Ilie BĂDESCU

Anul IV Nr. 7 (47)
1-15 Aprilie 1995

CRONICA EVENIMENTELOR POLITICE

Republica Moldova la ceasul Bunei Vestiri

De luni 20 martie, studenţii, elevii şi cadrele didactice din Chişinău se află în grevă şi miting continuu. Ei cer menţinerea în programă a Limbii Române şi Istoriei Românilor, dar şi ameliorarea burselor, salariilor şi pensiilor, care după ce că sunt extrem de mici, sunt plătite cu luni şi luni de întârziere.

Acţiunea lor a mers crescendo, vineri şi sâmbătă participând între zece-douăzeci de mii de demonstranţi. Iar la Bălţi şi în alte centre s-au produs manifestări publice de solidarizare. Este cel mai important moment de protest naţional de după 1989-'91. El poate aminti unora de celebra Piaţă a Universităţii din Bucureşti primăverii lui '90. Dar este evident că Mişcarea de la Chişinău nu are nimic mimetic, ea izvorând eminamente din problemele şi aspiraţiile Tinerei Generaţii româneşti de acolo. Cum preşedintele Moldovei este în concediu, deznodământul actualei greve se mai amână o vreme.

Cum arătam cu un an în urmă în această pagină, alegerile câştigate de Snegur şi de „agrarieni" aveau şi ceva pozitiv: adjudecându-şi discreţionar Puterea, forţele anti-româneşti de la Chişinău deţin de-acum *integral şi responsabilitatea!* Deteriorarea situaţiei economice şi sociale, lipsa de perspectivă şi speranţă revin acum integral lui Snegur şi „agrarienilor" săi! După cum vedem, această observaţie astăzi funcţionează pe deplin!

Iar Tânăra Generaţie de acolo, sesizând perfect momentul, a ştiut să asocieze inteligent şi logic revendicările lor de ordin naţional şi cultural cu cele economice, pe deplin justificate şi ele. Cine a urmărit în aceste zile „Mesagerul" TVM de la Chişinău a sesizat deruta propagandistică a Puterii de acolo. Indiscutabil, Renaşterea Naţională de acolo este cea mai bună ştire a acestei primăveri!

În concret, Ministerul Învăţământului de la Chişinău luase decizia înlocuirii Limbii Române şi a Istoriei Românilor cu „limba" moldovenească şi „istoria" Moldovei. Era în logica politicii anti-româneşti, dar şi în litera Constituţiei R. Moldova, să se ajungă aici.

Independenţa R. Moldova a fost rezultatul acţiunii forţelor româneşti de acolo, dar şi al dezintegrării U.R.S.S. Ea semnifica, în primul rând, un divorţ faţă de Moscova şi un refuz al statutului de gubernie pe cale de rusificare forţată. Odată consolidată această independenţă, odată limpezit pe deplin acest divorţ, procesul politic putea continua cu o Unire cu România, mai mult sau mai puţin pe model german. Nu a fost însă să fie aşa! Cauzele? Inexperienţa forţelor româneşti de acolo; conştiinţa naţională românească extrem de şubrezită după 50 de ani de deportări, de rusificare, de propagandă sistematică anti-românească; indecizia şi dezinteresul României, slăbită şi ea în interior de iluzii, demagogie şi „viziuni" cosmopolite de tot soiul; politica activă în zonă a Moscovei, care a renunţat la frontierele fostului imperiu.

Şantajul Moscovei a fost destul de eficient. În plan economic, depinzând 90% de spaţiul fost-sovietic, Moldova şi-a identificat tot mai mult propriul declin cu desprinderea de imperiu. Iar populaţia şi-a asociat propria sa sărăcie cu politica de independenţă, deci cu filo-românismul! Cum Moscova presa ca Moldova să intre în spaţiul CSI, cum în Caucaz, Asia-Centrală, dar şi în Transnistria, Moscova făcea uz de arme deschis, şantajul Kremlinului s-a dovedit eficient. În 1994, agrarienii şi Snegur câştigau alegerile cu lozinci anti-româneşti! Programul lor îl ştim: *da* Rusiei; *nu* României! Se spera, inclusiv la nivelul populaţiei, că revenirea în CSI va aduce o redresare economică, o viaţă mai bună. În plus, se spera ca ameliorându-se relaţiile cu Rusia şi intrând în CSI, să dispară pericolul de război, să se obţină un plus de stabilitate, să se rezolve problemele cu găgăuzii şi nistrenii şi să se consolideze o Moldovă unitară.

A trecut însă un an şi ceva şi toate aceste promisiuni sunt literă moartă! Produsul intern brut a scăzut cu 31%, sărăcia s-a accentuat, Rusia vinde totul pe dolari, pensiile, salariile şi bursele sunt tot mai mici în raport cu costul vieţii şi, în plus, ele vin după două-patru luni de întârziere! A trecut un an în care s-a intrat în CSI, s-au reluat relaţiile cu fostul spaţiu sovietic, forţele româneşti au fost puse la colţ, dar Moscova îşi menţine tancurile pe Nistru, iar „independenţa" funcţionează numai când este vorba despre România! Apoi, Constituţia cea nouă prevede toate frumoasele drepturi, conform modei venite de la Strassbourg, *dar numai pentru ne-români!* Găgăuzii îşi au deja „republica" lor, iar secesiunea Transnistriei este ca şi recunoscută *de facto* şi *de jure*. Domnul Snegur şi „agrarienii" se indignează că studenţii, elevii şi profesorii lor vor să studieze *Limba Română* şi *Istoria Românilor*. Să se întrebe însă ce limbă vorbesc şi ce istorie studiază „nistrenii" lui Smirnov! Ei, desigur, vorbesc *limba rusă* şi studiază *istoria Rusiei*, lăsând altora – mai „deştepţi" – sarcina deznaţionalizării propriului lor popor!...

Cât despre sărăcie, ea s-a accentuat dramatic!

Cine este de vină *acum?* Unde sunt promisiunile că, intrând în CSI, se va obţine redresarea? Unde va mai fi independenţa Moldovei peste un an sau doi? Nu cumva această independenţă – multă, puţină; bună, rea, cât au reuşit forţele româneşti să o impună – face ca astăzi tinerii Moldovei să nu mai participe la războiul din Cecenia? Sau, mâine, de aiurea, din fostul imperiu?...

Răspunsurile sunt evidente, deja. Dar, pe măsură ce vor trece zilele, lunile, tot mai mulţi vor pricepe unde se află *adevărul!*...

Sigur, încurajaţi de ecourile şantajului indirect din Cecenia, Snegur şi „agrarienii" au decis să elimine acum din şcoli şi universităţi şi ultimele cuceriri ale românilor basarabeni: Limba Română şi Istoria Românilor!

Aceasta este conjunctura şi aceasta este picătura care a umplut paharul răbdării româneşti de acolo. Încolţită între realităţi şi propriile-i trădări, actuala Putere de la Chişinău mizează pe timp şi pe uzura protestatarilor. Tactica lor? „Să negociem!" Sigur, negocieri, dar nu înainte ca domnul Lucinski să acuze şi să ameninţe, pe ton vădit stalinist, cele „patru momente". Iată-le: *„că se dă foc la cărţi"* (aluzie la fascism, prin urmare), *„că s-au băgat copiii în politică"*, zice dumnealui, uitând că şi el, ca pionier şi comsomolist, a ucenicit de copil la o anume politică, azi repudiată pretutindeni în lume; *„că s-a coborât în stradă"*, uitând că fără ieşiri în stradă, azi, dânsul nu ar fi putut fi un atât de „vajnic apărător" al „independenţei Moldovei; şi, în sfârşit, zice dânsul, *„ce vrem noi să facem cu statul acesta?"*... El ştie foarte bine ce se vrea, acolo, sus, să se facă cu „statul acesta", tocmai de aceea şi-a cam pierdut cumpătul în filipica sa lansată marţea trecută în Parlamentul Moldovei!

Ce va rezulta din negocieri, nu ştim. Presupunem numai: nu se va ceda un pas! Şi, în caz că protestul va continua, se va trece la reprimări în toată legea! Va protesta Europa, când ea admite Cecenia?! Vor protesta tipii de la comitetul Hel... sanchi?! Da, de unde! Şi pentru cine, mă rog? Pentru români?! A mai auzit cineva de proteste pentru drepturile românilor, pe vreundeva?! Păi, nici guvernul României nu îndrăzneşte să o facă!

Cum miza acestor negocieri este enormă, să zăbovim asupra ei.

Independenţa este incomodantă pentru Puterea de la Chişinău. Ea a fost o şopârlă moştenită de la echipa Druc – Moşanu – Hadârcă – Muravschi... Încât, volens-nolens, Snegur – Lucinski – Moţpan – Sangheli au trebuit s-o înghită. Îi obliga la aceasta educaţia lor moscovită conform căreia „în politică, problema centrală este problema puterii" (Lenin). Pentru putere, faci şi pe dracu'! Educaţi pentru a fi simpli mandanţi ai Kremlinului la Chişinău, ei au acceptat de dragul Puterii să fie – o vreme – şi şefi ai unui stat independent (nominal). Într-un prim tempo, ei au inventat o „independenţă" cu geometrie unilaterală – exclusiv vizavi de România! Cum timpul trece, iar fostul imperiu nu şi-a găsit încă un făgaş stabil, „construcţia de stat" se cerea continuată. De aici – noua Constituţie „moldovenizată"! Cum aceasta înlocuieşte *limba română* cu cea „moldovenească" în şcoli şi universităţi trebuia să dispară şi *Limba Română* şi *Istoria Românilor!* Astfel că s-a scos de la naftalină conceptul stalinist al „limbii moldoveneşti". Până se va reface Uniunea, să se refacă măcar RSS Moldovenească!...

Un stat are ca fundament o limbă şi o cultură, un fond naţional spiritual. Acestea sunt totodată şi *ultima linie de apărare* a unui popor, a unei naţiuni, a unui neam! Aşa au supravieţuit polonezii, dominaţi de trei imperii, mai bine de un veac; aşa au supravieţuit ucrainenii şi balticii, dominaţi de ruşi câteva veacuri. Poţi învada cu tancuri Cecenia: îi poţi distruge Capitala; o poţi ocupa! Limba, cultura şi spiritualitatea rămân însă imune la tancuri! Mai mult, dacă ai elite pe măsură, ele – limba, cultura, spiritualitatea – se întăresc şi se dezvoltă în contact şi în luptă cu ocupantul. Limba, cultura, credinţa – într-un cuvânt, spiritualitatea naţională – *se află undeva deasupra puterii materiale!* La ele au acces numai inima, instinctul de conservare şi Bunul Dumnezeu! Iar ce se întâmplă acum la Chişinău – în răspărul oricăror savante „consideraţii" GDS-iste – este o reilustrare a acestui adevăr!...

Să nu uităm că purtătorii spiritualităţii româneşti – acum în stradă la Chişinău – sunt elevii, studenţii şi floarea intelectualităţii dintre Prut şi Nistru! Or, cine are tineretul, are viitorul! Tânăra Generaţie de acolo – indiferent de soarta revendicărilor lor pe moment – nu ar trebui să rateze acest prilej şi să izbutească organizarea sa într-o adevărată Mişcare Naţională! Căci lupta pentru limbă şi neam este o luptă de o viaţă. Ba, cu mult mai lungă...

Şi încă un cuvânt. Ecourile româneşti de aici, din Ţară, au fost suspect de palide. De ce? Dezinteres, alte „urgenţe", „nu e acum momentul" – toate acestea explică doar în parte actuala apatie. Ne temem că, în fond, *terenul spiritual şi naţional*, acut relevat de protestul de masă de la Chişinău, nu convine unor forţe politice din Ţară, trecute cu arme şi bagaje pe terenul unor iluzii de tip integrator, forţamente internaţionalist. Greşim sau nu greşim, noi aşteptăm să fim infirmaţi de fapte...

P.S. Asupra altor posibile implicaţii ale „moldovenizării" ca ax al actualei politici de la Chişinău, vom reveni cu alt prilej.

Tratatul cu Ungaria: câteva re-evaluări extrem de necesare

Deşi Tratatul Româno-Maghiar încă nu există, el a provocat destule valuri şi, după cum se ştie, a produs anumite clarificări şi rearanjări pe eşichierul politic românesc: UDMR a părăsit CDR, CDR s-a scindat (nu numai din acest motiv) şi s-a apropiat, oarecum, de actuala Putere, PD (Roman) fiind singurul partid care în mod explicit ar fi dorit un tratat cum aşa l-a propus partea maghiară.

Nu ştim cum s-au desfăşurat efectiv tratativele. Dar, judecând după felul cum au fost prezentate ele publicului (în special de către „presa independentă"), cele două teme centrale, recunoaşterea frontierei şi chestiunea minorităţilor, au fost negociate inter-dependent. Dacă aceasta a fost realitatea, atunci – spunem noi – guvernul nostru a greşit! Căci frontiera nu se negociază, nu se discută! Ungaria are patru semnături în josul unor documente internaţionale care o obligă explicit să respecte şi să nu violeze actuala noastră frontieră de la vest: pe Tratatul de Pace de la Paris (1947), pe Carta ONU, pe Acordul de la Helsinki (1975) şi pe Acordul de la Paris (1991). Încât, Ungaria nu poate oferi nimic concret sub acest raport, excepând surprize profund vinovate! Este însă de acceptat că semnătura ei din josul unui Tratat bilateral cu România ar avea oarecum o valoare specială? În sensul că ar fi „prima semnătură maghiară directă" şi „de bunăvoie", care ar consfinţi „lipsa unor pretenţii teritoriale acum şi în viitor"? La prima vedere, da. Dar ce valoare poate avea semnătura dlui Horn, când opoziţia maghiară califică tratatele cu Slovacia şi România drept un „al doilea Trianon"? În plus, când în Tratat sunt prevăzute măsuri care tind să reducă la zero semnificaţia şi funcţia reală a acestei frontiere, ne întrebăm: ce valoare mai are o atare semnătură?! Ce valoare mai are frontiera în sine, dacă celor peste zece puncte de traversare *liberă* a ei, ar urma să li se adauge – conform Tratatului – alte zece?! Iar aceasta, pe o lungime de nici două de kilometri! Este clar, deci, că în cazul aderării la Uniunea Europeană a ambelor ţări, actuala frontieră cu Ungaria nu ar mai avea decât „valoarea" pe care o are astăzi o simplă limită între două judeţe! Recunoscută (vorbă să fie!) într-un astfel de „tratat", practic, frontiera ar urma să fie desfiinţată! Asta se doreşte oare?...

În chestiunea minorităţilor, Ungaria doreşte recunoaşterea *drepturilor colective pentru minoritatea maghiară*. România admite numai cele prevăzute în *Convenţia cadru* (1994), adică *drepturi pentru persoanele aparţinând minorităţilor*. Poziţiile ni se par a fi ireconciliabile! Mai ales dacă, aşa cum doreşte partea română, Tratatul ar trebui să fie limpede şi fără posibilităţi de interpretări divergente! Aşa se şi explică de ce acest Tratat încă nu există. Iar noi salutăm faptul acesta!

De ce? Pentru că chiar şi în ipoteza că partea maghiară va acceptă varianta actuală propusă de România, un astfel de Tratat nu va rezolva nimic! El nu ar face decât să deplaseze niţeluş terenul disputei mai spre OSCE, care va patrona de acum faimosul Plan Balladur. Vom găsi acolo, oare, mai multă „obiectivitate" sau mai multă noimă?...

Că este aşa, dovadă stă faptul că nici nu s-a uscat bine cerneala de pe Tratatul Ungaro-Slovac şi au şi început interpretările radical diferite la Budapesta şi la Bratislava! Încât, dacă până acum disputele între cele două ţări se duceau pe tema „cum să arate Tratatul", acum ele se duc pe tema „cum să se interpreteze el"! Asta să fie „stabilitatea" faimosului Plan Balladur?!...

Şi încă un aspect, ignorat, după ştiinţa noastră: concepţia maghiară asupra acestui Tratat este una *dinamică*; mult mai realistă şi plină de surprize neplăcute pentru noi, care – deocamdată, cel puţin – am vădit o concepţie *statică*. Statică, adică cu ochii aţintiţi preponderent pe recunoaşterea frontierei, uitând că o frontieră cu douăzeci de puncte de trecere şi cu un regim liber încetează să existe! Statică, adică preocupată preponderent de a nu se admite principiul autonomiei maghiare în Ardeal, ceea ce este corect, necesar, *dar nu şi suficient*! De ce? Ei bine pentru că în zece ani, cu actualul regim de frontieră şi în condiţiile în care sărăcia obligă *sute de mii de oameni* să ia drumul Ungariei, *lunar*, limba maghiară se va impune în zonă ca o a doua limbă de comunicare socială, dacă nu chiar ca cea dintâi! Iar aceasta fără a mai vorbi de ceea ce va aduce *în timp* eventuala noastră integrare euro-atlantică, atât de lăudată...

Prin urmare, se impune o re-evaluare a acestui proiect, în funcţie de felul cum vor lucra în timp – *deci, în dinamică* – clauzele atât de superficial deja reţinute! Apoi, fără o redresare economică reală, care să elimine sărăcia actuală, exodul „pentru o bişniţă" în Ungaria riscă să compromită stabilitatea şi securitatea noastră la frontiera de vest. S-ar cere de asemenea şi anumite măsuri în plan legislativ şi o supraveghere fermă a felului în care se desfăşoară actualul „trafic" de frontieră. Nici un fel de „obligaţii" internaţionale nu ar trebui să prevaleze asupra unei atari probleme vitale! Încât munca ar trebui să devină, *rapid şi în mod real cea ar bună şi cea mai sigură afacere în această ţară*, altfel efectele vor fi dezastruoase şi de nerecuperat...

Se vorbeşte mult (şi demagogic!) despre integrarea noastră în Uniunea Europeană. Ştim, este o variantă extrem de tentantă. Unii spun că ar fi şi unica noastră variantă pozitivă. Nu negăm că tentaţia aceasta este la limita irezistibilului! Aşa e! Dar ar trebui să nu repetăm – mă refer aici la oamenii ce conduc această ţară – eroarea din anii '50-'60, când „socialismul era, *indubitabil*, viitorul de aur al omenirii"! Ştim prea bine unde ne-a dus! Concret, credem, ar trebui să fim mai circumspecţi şi să ne întrebăm, din vreme, *ce viitor are U.E.!*

În anii '50 eram ataşaţi blocului sovietic, care se afla *pe locul doi* în competiţia mondială, după blocul occidental. În trei decenii de competiţie economică pierdeam cursa – în care intraserăm siliţi (la bază) şi iluzionaţi (la vârf)! Explicabil atunci nu fuseserăm liberi să alegem! Acum – fie şi teoretic – avem posibilitatea să evaluăm, să discutăm! S-o facem! Din vreme, însă!...

Aderarea la U.E. înseamnă – în context mondial – o integrare într-un bloc economic care, sub raport tehnologic, al produetivităţii şi al puterii financiare, se află pe *locul trei* în lume, după SUA şi lumea asiatică extrem-orientală! Iar tendinţele socializante, demagogice şi birocratizante ale Bruxelles-ului şi Strasbourg-ului (vezi şi criticile dnei Thatcher!) nu sunt de loc de bun augur! Unde se va afla – în zece ani – Uniunea Europeană prin raport cu cei doi coloşi de la Pacific: SUA şi Asia extrem-orientală? Va rezista ea acestei fantastice concurenţe? Căci se ştie bine: toate structurile de tip federal, multinaţional rezistă şi funcţionează bine *numai în caz de succes*. Crizele economice şi şomajul cronic, la cifre înalte – cum este deja cazul în U.E. – anunţă totdeauna fenomene centrifuge...

Şi încă ceva: sistemul monetar vest-european se află în criză. Moneda unică prevăzută pentru 1997-'99 „nu este dorită de nici unul din semnatarii Tratatului de la Maastricht". Sunt vorbele fostului cancelar german Helmuth Schmidt, azi comentator de presă! Un eşec al Maastricht-ului, în condiţiile în care deja se vorbeşte de o „Europă cu mai multe viteze", va avea drept rezultat o criză fără precedent în Europa: Cum ar putea arăta ea? Iată câteva indicii:

Încă în această iarnă, cancelarul Kohl declara: „Frontiera polonézã nu poate rămâne ca acum pentru totdeauna"! Italia blochează cu succes drumul Sloveniei spre U.E. pe motivul... Istriei! Astăzi, Istria este împărţită de Slovenia şi Croaţia, dar până în 1945 ea aparţinuse Italiei. Aproape jumătate de milion de italieni au fost evacuaţi de acolo în vederea cedării Istriei către Iugoslavia. Acum, forţele dreptei italiene cer... despăgubiri şi dreptul resortisanţilor de a reveni acolo... Cam acelaşi lucru se întâmplă cu germanii sudeţi, circa trei milioane, evacuaţi în două săptămâni din actuala Cehoslovacie, în 1945. La Bonn se fac tot mai des auzite voci care cer... „revenirea acestora pe solul lor natal şi pe vechile lor proprietăţi, dacă cei în cauză o doresc"!...

Credem că, la nivelurile cuvenite, aceste realităţi sunt destul de bine cunoscute. Sau, aşa ar fi normal. Să fie însă şi atent evaluate! Chestiunea frontierelor este una de maximă sensibilitate. Iar diferitele „standarde" – de multe ori cu „două feţe", pentru noi, românii – ar trebui privite aşa cum merită: *cu suspiciune şi maximă prudenţă!*

Altfel, cu tratate prost gândite, vom ajunge din nou la mintea de pe urma a românului...

Dr. Corneliu DIDA

În data de 27 Martie 1995, Mişcarea Pentru România a transmis participanţilor la demostraţia din Chişinău un mesaj de solidaritate.

Un comunicat-apel a fost transmis, de asemenea, mediilor de informare din ţară. Prezentăm mai jos textul acestui comunicat. (N.Red.)

COMUNICAT

Mişcarea Pentru România îşi manifestă deplina solidaritate cu mişcarea studenţească din Republica Moldova. Revendicările manifestanţilor din Chişinău privind apărarea limbii şi istoriei noastre naţionale comune sunt cu totul legitime şi integral justificate din punct de vedere istoric, moral şi juridic.

Mişcarea Pentru România consideră că toate instituţiile şi organizaţiile din România – şi în primul rând cele neangajate politic – trebuie să întreprindă neîntârziat acţiuni de solidarizare şi sprijin faţă de lupta dreaptă a compatrioţilor noştri din Republica Moldova.

Facem apel în acest sens la toate organizaţiile de tineret şi studenţeşti să se alăture tineretului basarabean prin manifestări publice şi luări de poziţie ferme, sprijinind astfel lupta fraţilor noştri din Moldova de dincolo de Prut.

Şeful Mişcării,
Marian MUNTEANU

Ideologia antiromânismului

Motto: „Din lada de gunoi a istoriei a reapărut ideea de stat naţional".
(Extras din apelul înaintat Consiliului Europei, Uniunii Europene, OSCE-ului de către Consiliul Reprezentanţilor UDMR, întrunit la Cluj-Napoca la 10 – 11 decembrie 1994).

De multă vreme, dosarul politicii revizioniste maghiare face ca un răspuns *scris* să fie redundant. O ripostă dură, de altă factură, cere însă ca acest dosar să fie cunoscut şi adus la zi.

Recenta lucrare a istoricului Mihai Stratulat „Revizionismul şi neorevizionismul ungar" (Editura Globus, Bucureşti, 1994) se circumscrie acestui obiectiv, constituindu-se ca o amplă sinteză, atent argumentată, precizând mecanismele şi avatarurile pe care le-a cunoscut revizionismul maghiar – perpetuă realitate a istoriei Europei răsăritene, *indiferent* de contextul internaţional şi *deasupra* caracterelor specifice unui anume regim politic existent la un moment dat în Ungaria.

Ne oprim asupra analizei făcută de autor din această perspectivă situaţiei României postbelice. Studiul are ca obiect, într-o primă parte, activa integrare a minorităţii maghiare din România în complexul de acţiuni revizioniste şi antiromâneşti, în procesul de consolidare a regimului comunist în România postbelică.

În perioada imediat următoare lui august 1944, între acţiunile comuniştilor – în majoritate cominternişti alogeni – şi minoritatea maghiară a existat o „perfectă identitate de interese" (p. 205). În anii '20- 30 elemente din conducerea PCR (secţia Cominternului), aparţinând minorităţii maghiare, vor constitui, alături de numeroşi noi aderenţi din rândurile aceleeaşi minorităţi, „baza organizaţiilor judeţene comuniste" din Ardeal. În aprilie 1945, regionala Cluj a PCR avea în componenţă, bunăoară, aproape 70% etniei maghiari. (BAR, Arhiva istorică, fond II, dosar 1203, f9).

În 1944, MADOSZ-ul s-a reorganizat, transformându-se în Uniunea Populară a Maghiarilor din România. Relevant pentru activitatea acestei organizaţii este raportul din mai 1945 al Comitetului Judeţean Ciuc al PCR. Acesta face cunoscute abuzurile comise de această organizaţie cu scopul de a prelua averile saşilor deportaţi în URSS – fapte de care este incriminat astăzi statul român. Secretarul filialei Ciuc al organizaţiei mai sus amintite, Ballo Albert consemna printre altele în acest raport: *„Secuii au fost colonizaţi în regiunile săseşti. Armatei sovietice îi acordăm întregul nostru concurs (...) Am făcut tot ce ne-a stat în putere ca ordinea la noi în judeţ să fie restabilită şi ea să progreseze pe drumul democraţiei. În această acţiune a noastră am fost ajutaţi în mare măsură de glorioasa Armată roşie."*

Strânsa colaborare existentă între cominterniştii alogeni, poziţiile cucerite în aparatul de partid şi de stat, miliţie, securitate de către minoritarii unguri şi acţiunile deosebit de agresive ale Uniunii Populare a Maghiarilor – organul de reprezentare a acestei minorităţi, au permis ca înainte cu un an ca ea să-şi încheieze existenţa, această organizaţie să impună o gravă măsură: crearea Regiunii Autonome Maghiare, focar al politicii şi propagandei antiromâneşti.

În România, primul deceniu de regim comunist, caracterizat prin exercitarea discreţionară a Puterii de către elementele cominterniste, făcea ca acţiunile revizioniste ale Ungariei să capete un caracter complementar.

În împrejurările revoluţiei din 1956, vechile sloganе horthyste reafirmate cu obstinaţie de emigraţia maghiară activă în acea vreme în Europa de Vest, SUA, Canada, nesusţinute *oficial* de factorii responsabili ai statului ungar, ajungeau însă pe căi ocolite în mediile opiniei publice din Ungaria şi a minorităţilor maghiare din România, Iugoslavia, Cehoslovacia. Aceasta în primul rând prin intermediul posturilor de radio „Europa liberă" şi „Vocea Americii", care, sub acoperirea luptei împotriva comunismului, au preluat şi difuzat în lume toate „tezele" ungureşti. „Astfel, politica antiromânească a marii finanţe internaţionale şi a unor Mari Puteri se întâlnea cu revizionismul şi extremismul ungar" (p. 309).

Din a doua parte a anilor '60 revenirea la vechile forme de acţiune revanşarde a fost practic hotărâtă la cel de-al IX-lea congres al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar. Ianos Kadar, prim-secretar al PMSU afirma în raportul său la acest congres: *„Tratatul de la Trianon a fost un dictat imperialist care a dezmembrat Ungaria, acordând Transilvania României."* (p. 310). Se impune precizarea contextului internaţional în care a avut loc reangajarea Ungariei în cadrele consacrate ale revizionismului: *„Desigur, luările de poziţie ale oficialităţii ungare aveau acordul Kremlinului. România trebuia «atenţionată» pentru Declaraţia din aprilie 1964, pentru politica sa de independenţă".*(în legătură cu Planul Valev; p. 310).

În perfect acord cu traiectul politic internaţional, politica oficială a statului maghiar avea de asemenea suportul „teoretic" al istoriografiei revizioniste. Maniera în care numeroşi cercetători au reluat „tezele" acesteia este succint exprimată de Juhasz Gyula în lucrarea „Fisuri din războiul mondial": *„Trebuie să prezentăm meandrele reale sau considerate reale ale istoriei noastre, chiar dacă istoria reală suferă de ştirbire: dar, cel puţin pentru noi, să fie o istorie bună şi nu o istorie împotriva noastră".* (op. cit. p. 311).

Acest întreg front revanşard şi-a menţinut unitatea şi agresivitatea acţiunilor a căror arie a fost permanent extinsă până în ultimele zile ale regimului comunist din Ungaria. Astfel, lucrările scrise în cel mai curat spirit al istoriografiei revizioniste, cum este cazul lucrării „Istoria Transilvaniei" – 3 vol. apărute în 1986, sub redacţia lui Köpeczi Bela (la vremea respectivă, ministrul culturii) au inspirat strategia de guvernare a statului maghiar. Ocupându-se de conceptul geopolitic al „Bazinului carpatic", Hegedus Andras, unul dintre autorii lucrării „Traumland Mitteleuropa?", editată la Darmstadt în 1988, scria: *„Când ne gândim la Transilvania şi la ocazia pierdută de a creea aici o Elveţie a Europei centrale, ne vine greu să ne stăpânim sentimentele".* Preocupări „teoretice" similare avea şi viitorul ministru de externe al Ungariei, Jeszenszky Geza, care într-un studiu apărut în revista „Secole", 1988, nr. 4, se pronunţa pentru constituirea unei federaţii „danubiene" a „Bazinului carpatic", grupată în jurul statului ungar, în cuprinderea căreia urma să intre şi Transilvania.

Or, aceste „consideraţii" se vor regăsi valorificate pe terenul acţiunii politice; la 25 ianuarie 1988, Szörös Mathias, preşedinte interimar al Ungariei, declara – cu titlu de concluzie a discuţiilor purtate în Transilvania cu Sutö Andras, Domokos Geza, etc: *„Naţionalitatea maghiară care trăieşte în afara frontierelor noastre, în mod deosebit maghiarii din Bazinul carpatic, constituie parte a naţiunii ungare. Pe drept, aceştia aşteaptă ca Ungaria, în toate împrejurările, să simtă răspundere faţă de ei."* Totodată se menţiona *„existenţa în cadrul ministerului de externe ungar al unui grup tânăr care şi-a însuşit doctrina pan-ungară".*

Toate acestea pentru a mai uita că sunt nişte biete resturi ale unui defunct imperiu, aruncate de la un stăpân la altul de vântul pustei „milenare".

Călin CÂMPEAN

PARLAMENTUL VĂZUT DIN INTERIOR

Mea culpa

Să faci greva foamei atâtea zile nu-i de colo! Dl Iuga, întocmai ca şi cei care, de-a lungul anilor, s-au supus acestei probe, este un caracter puternic. Puterea îi vine şi de la convingerea nestrămutată în justeţea cauzei sale. Când eram copil şi am aflat de această „metodă", mi s-a explicat că prin greva foamei condamnaţii obţin eliberarea. Şi asta pentru că numai un om nevinovat şi condamnat pe nedrept are puterea să rabde de foame un număr mai mare de zile. Cine se ştie vinovat şi cu conştiinţa cât de cât încărcată nu este capabil de un gest pe cât de impresionant, pe atât de elocvent în ordinea morală a lucrurilor. Un delapidator, un sperjur, un găinar şi alţi oameni politici de aceeaşi teapă nu vor fi niciodată în stare să facă greva foamei. Aceasta este accesibilă numai unor oameni curaţi la suflet. Precum dl Dumitru Iuga. În privinţa aceasta nu încape nici o discuţie şi punem punct de la bun început.

De ce face grevă dl Iuga? Din două motive care poartă două nume: Paul Şoloc şi Gabriel Liiceanu. Pe primul îl consideră că a fost desemnat în mod ilegal să facă parte din Consiliul de Administraţie al Televiziunii. Ilegalitatea invocată este destul de discutabilă, dar sunt gata să o iau ca atare. Despre Gabriel Liiceanu, dl Dumitru Iuga susţine că trebuie să facă neapărat parte din Consiliul de Administraţie al Televiziunii. Şi, în esenţă, acesta este „mobilul" grevei dlui Iuga. Numai că cererea dlui Iuga este cel puţin la fel de ilegală, în măsura în care Gabriel Liiceanu a candidat pentru acest consiliu, candidatura sa a fost acceptată, iar la vot, în comisiile reunite, a căzut, nu a întrunit numărul necesar de voturi. Aşa cum le-a obţinut celălalt candidat propus de dl Iuga. E vorba de dl Constantin Neculai Munteanu, simpaticul şi apreciatul ziarist de la „Europa liberă". Gabriel Liiceanu nu este singurul care a păţit acest... Nu! Nu-i voi spune nici afront şi nici ruşine sau altcum! Intră în regula jocului democratic al votului ca unii să întrunească sufragiile necesare, iar alţii nu! Bunăoară, în faţa aceloraşi comisii, a căzut la vot chiar şi candidatul propus de guvern! În ciuda majorităţii pe care Puterea o deţine şi în comisia de cultură! De ce a căzut candidatul propus de dl Nicolae Văcăroiu? Pentru că nu a întrunit voturile necesare. De ce a căzut candidatul propus de dl Dumitru Iuga? Pentru că nu a întrunit numărul necesar de voturi! Şi cu asta iar se încheie orice discuţie!

Eu îl înţeleg oareşicât pe dl Iuga că nu se împacă cu ideea ca Gabriel Liiceanu să nu facă parte din Consiliul de Administraţie al Societăţii Naţionale de Televiziune! Dar nu-l înţeleg deloc pe Gabriel Liiceanu de ce nu se împacă cu ideea că nu va face parte din consiliul cu pricina! Recent, în „România liberă", Gabriel Liiceanu şi-a publicat oferta sa managerială. Interesantă. M-a făcut, citind-o, să regret, la anumite pasaje, faptul că am votat împotriva prezenţei autorului printre membrii CA de la TV. Publicarea acestui text este singurul gest public pe care G.L. îl face de trei săptămâni, săptămâni cumplite pentru dl Dumitru Iuga, pe care, astfel, Gabriel Liiceanu nu face altceva decât să-l încurajeze (nu-i acesta cuvântul potrivit) să-şi continuie riscantul şi zadarnicul său protest!...

Bietul Iuga

Au fost alţii care s-au împăcat cu votul concetăţenilor chiar şi atunci când acest vot însemna condamnarea lor la moarte! Alde Socrate şi alţii... Gabriel Liiceanu, respectând tradiţia căreia ne-am închipuit că-i aparţine, ne-am fi aşteptat să fie primul care să-l convingă pe domnul Dumitru Iuga să renunţe la orice protest! Asta e! Votul e vot şi n-ai ce-i face! De vreme ce ai acceptat să candidezi, asta înseamnă că ai acceptat şi să nu te superi pe cei care vor vota împotriva ta! Aşa e cinstit! Bărbăteşte! Ba chiar şi lăutăreşte!

Evident, dacă Gabriel Liiceanu ar fi procedat astfel, m-ar fi făcut să regret la nesfârşit că am votat împotriva sa. Aşa însă, încremenit în proiectul său de a fi membru al Consiliului de Administraţie, Liiceanu îmi ia de pe inimă o piatră grea! Am votat cum trebuia! Numai că nu despre mine era vorba, ci despre d-l Dumitru Iuga. Stimate domnule Iuga, nu ne cunoaştem, aşa că te rog să mă crezi numai pe cuvânt: *nu se merită!...* Când se va întâmpla şi ne-am putea strânge mâna, bărbăteşte, am să vă dau şi explicaţii, dacă îmi veţi mai cere. Până atunci, mă bucur că avem în comun un prieten: profesorul Raoul Volcinschi. M-aş mira să nu fie de acord cu mine, mirându-se dojenitor: *şi pentru cine vrei să mori?* Eu, firesţe, nici nu mă gândesc să fiu dojenitor. Sunt doar ceva mai informat asupra chestiunii şi vă repet: *nu se merită!*

Ion COJA

HOLOCAUSTUL ŞTIINŢEI

3. Relativismul cuantist

De la sofiştii antici Protagoras şi Gorgias este cunoscut un model de „ceartă" simulată (aparentă), în care unul afirmă că „Toate propoziţiile sunt adevărate", celălalt că „Toate propoziţiile sunt false", dar cum acestea sunt „afirmaţii" – „autonegaţii" (autocontradicţii) echivalente prin implicaţie reciprocă, ambele spun „acelaşi lucru" (A. Dumitriu); adică acelaşi fals, care disimulează adevărul unic („Nu toate propoziţiile..."). La fel se „ceartă" mai nou, pe tema certitudinii determinărilor fizice, relativismul şi cuantismul, ca două concepţii aparent opuse, una afişând un „realism" (materialism) atomistic de tip democritic-marxist, cealaltă un „idealism" (formalism) platonic-hegelian de-a dreptul mistic (cf. „principiului incertitudinii"), datorat „constantelor universale", începând cu cea a lui Planck: „Cu aceasta reapare în ştiinţele naturii ideea lui Platon că structurii atomare a materiei îi stă la bază, în cele din urmă, o lege matematică, o simetrie matematică" sau „forma matematică" (W. Heisenberg – „Paşi peste graniţe", Ed. Politică Bucureşti 1977, p.16 sq.).

Dacă în idee „materialistă" (Einstein-Schrödinger) o entitate fizic-corpusculară se cere determinată spaţio-temporal în stare şi mişcare ca identitate certă, părerea „idealistă" în materie/ (Bohr-Hesenberg) este formal contrară: „În ea aparatul matematic formal nu mai poate reprezenta nemijlocit un proces obiectiv în spaţiu şi timp", ci „o perspectivă asupra posibilităţilor" aşa încât (e.g.) „electronul va fi întâlnit în locul x cu o probabilitate determinată w(x)" (op. cit., p. 86). Exact în acest sens, nici ecuaţia mecanicii ondulatorii (Schrödinger) nu mai reprezintă o undă reală (cum credea autorul ei), ci doar o „distribuţie (nor) de probabilitate". Or, cu o atare „probabilitate determinată w(x)" se vede mult prea „dublu" (nebulos) pentru a se mai vedea realmente ceva determinat: entitatea fizică nu mai are identitate (cum cerea ideea lui Platon sau Aristotel despre fiinţă), ci explodează (se dizolvă) probabilistic în contradicţie absolută (cum cere „dialectica" deopotrivă în „ideea" lui Hegel şi „materia" lui Marx).

Cuantificarea energiei radiante, constatată de Planck, nu implică (justifică) nicicum interpretarea corpuscular-discretă; fenomenul ondulatoriu în genere este el însuşi cuantificat (prin lungime de undă, frecvenţă şi perioadă), dar fără pierderea continuităţii, ci corelând realmente dialectic entităţi distincte: propagarea (radial-rectilinie) specifică frontului onduliform nu este tot una cu mişcarea (local-oscilatorie) a mediului ondulifer (pentru care spaţiul-continuu este referenţial absolut). Dar, cum interpretarea corpusculară a energiei aparţine lui Einstein, nu întâmplător „materia-energie") a fotonului-corpuscul „explodează" relativist la fel de autocontradictoriu ca şi în „ideea" cuantistă: „principiul relativităţii" spune că orice corp poate fi presupus în repaus, deci şi fotonul, care altfel nu există decât în mişcare; desigur, cu viteza luminii (constanta lui Einstein), aceeaşi faţă de orice reper, aşa că un foton faţă de altul (sau chiar faţă de sine) are aceeaşi viteză, deci aceeaşi „dublă" vizibilitate, a „indivizibilităţii" cuantei (constantei lui Planck).

Dacă „dualitatea" corpuscul-undă se impune de fapt ca unitate realmente dialectică, punerea pur eclectică a acesteia sub forma fără fond (explicaţie) a „complementarităţii" (Bohr) echivalează cu contradicţia, văzută ca atare chiar de Heisenberg: „Este clar că materia nu poate fi în acelaşi timp şi undă şi corpuscul; aceste două concepţii sunt prea diferite" (cf. A. Dumitriu – „Eseuri", Ed. Eminescu, Bucureşti 1986, p.9); căci explicaţia cere aici reintroducerea mediului ondulifer (cvasi-continuu) şi a spaţiului însuşi (absolut-continuu), deopotrivă nerelativiste şi subcuantice, excluse de relativism ca referenţiale ale mişcării, iar de cuantism sub specia continuului, deşi altfel strict necesare atât propagării luminii „în vid" cât şi existenţei „blestematelor de cuante" (Schrödinger)

Mihai IONIŢĂ
(Va urma)

Anul IV Nr. 7 (47)
1-15 Aprilie 1995

Profesorul Teodor M. Popescu

(†1973)

Această mare personalitate a teologiei române a onorat timp de treizeci şi doi de ani *Istoria Bisericii Universale* de la Universitatea din Bucureşti - Facultatea de Teologie -, devenită ulterior Institutul Teologic, pe perioada celui de-al doilea război mondial fiind o perioadă de timp şi decan.

Provenea din ţărani plugari cu modestă situaţie materială. S-a născut la 1893 în localitatea Boteni, jud. Dâmboviţa. Absolvă Seminarul Central şi Facultatea de Teologie din Bucureşti. Face studii de doctorat la Atena, obţinând la vârsta de douăzeci şi nouă de ani, în 1922, doctoratul în teologie cu *„Cauzele persecuţiilor din punct de vedere istoric şi psihologic"*, publicată la Atena în greaca nouă. În timpul studiilor de doctorat este şi cancelar-translator la ambasada română de la Atena.

Adânceşte încă trei ani problemele de specialitate în centrele universitare din Leipzig, Paris şi Sorbona. A fost excepţional la studii, licenţa şi doctoratul luându-le cu cel mai înalt calificativ: *„magna cum laudae"*.

Între 1925-1927 predă un an ca profesor secundar la Seminarul Central şi un alt an la Facultatea de Teologie din Iaşi. Prin concurs, în 1927, devine titularul catedrei de Istoria Bisericii Universale de la Facultatea de Teologie din Bucureşti, ulterior (din 1948) Institutul Teologic, pe care o onorează până în martie 1959, instruind şi sădind dragostea de Biserică şi neam în treizeci şi două de serii de studenţi.

În 1959, la vârsta de şaizeci şi şase de ani, este arestat şi condamnat la ani grei de temniţă pentru că, în calitate de istoric şi decan al Facultăţii de Teologie, a fost membru activ al comisiei române care, împreună cu alte comisii din blocul antibolşevic au constatat la faţa locului că, din ordinul lui Stalin, securitatea bolşevică a împuşcat circa 12.000 de ofiţeri, elita armatei poloneze, cu ocazia ocupării părţii de răsărit a Poloniei în baza tâlhărescului tratat Ribentrop-Molotov dintre Hitler şi Stalin din 1939. După întoarcerea de la Katin, unde sovieticii au săvârşit acest odios masacru, profesorul român a ţinut o documentată conferinţă la Sala Dalles din capitală, în prezenţa unui numeros şi select public, intitulată de dânsul *„Anticreştinismul comunist"*, iar apoi, de Nichifor Crainic, ministrul propagandei, *„De la Nero la Stalin"*. Conferinţa a impresionat profund auditoriul, iar eminentul şi evlaviosul profesor grăia, parcă ar fi fost de faţă la acest masacru.

După eliberarea deţinuţilor politici din 1964 nu i s-a mai permis să se întoarcă la catedră şi a acceptat cu smerenie să lucreze câtva timp la redacţia revistelor Sfintei Patriarhii, pe postul de corector. Închisoarea şi torturile la care a fost supus în temniţă, ca şi toţi ceilalţi deţinuţi politici, i-au adus o chinuitoare bătrâneţe. A trecut către Domnul la 4 aprilie 1973, cu cinstea de „mărturisitor" al adevărului istoric, al creştinismului în general şi al neamului şi Bisericii Strămoşeşti în special, pe care a slujit-o cum puţini au putut să o facă, cu valoare ştiinţifică dar mai ales cu forţă morală de dăruire până la jertfă. Cu prilejul prohodirii sale, presa bisericească a reuşit să publice doar două pagini în care erau redate trunchiat şi câteva din scurtele cuvântări, căci apăsarea ateisto-comunistă nu permitea mai mult. Redau scurte aprecieri: „Ca profesor s-a distins prin conştiinciozitate, punctualitate, hărnicie, fiind totodată şi un bun creştin... Cuvintele sale impresionau întotdeauna prin erudiţie şi metodă ştiinţifică, bazată pe studierea critică a izvoarelor, printr-o largă informaţie, prin pasiunea şi căldura expunerii... A fost un caracter integru, impunându-se prin corectitudinea lui desăvârşită."

Păcat că nu a putut fi sărbătorit la împlinirea vârstei de 70 de ani (ca alţi eminenţi profesori), căci la această vârstă zăcea în închisoare; şi nici la 80 de ani, căci se afla pe catafalc şi comuniştii atei, duşmani ai Bisericii, ai neamului şi ai credinţei străbune, nu ar fi permis mai mult decât s-a publicat în Revista Bisericii Ortodoxe Române.

A scris mult, urmând să ne lase o amplă Istorie a Bisericii Universale. Dar manuscrisele au fost răvăşite de securitate şi nu se mai poate reconstitui istoria proiectată. Ne-a rămas însă această *Istorie* doar în două volume, publicate în 1956 ca *Manual pentru uzul studenţilor Institutelor Teologice*. S-a ocupat mult de stabilirea adevărului istoric privind schisma din 1054, când Biserica Apuseană s-a rupt de cea Răsăriteană, analizând cauzele premergătoare şi consecinţele acestei scindări în catolicism. Eminentul profesor a scris, printre altele: *„Geneza şi evoluţia Schismei"*, cu prilejul împlinirii a 900 de ani de la consumarea ei (1954), *„Atitudinea Vaticanului faţă de Ortodoxie în ultimii treizeci de ani"* (1949), *„Uniaţia în lumina adevărului istoric"* (1949) şi altele. „Lucrările şi articolele profesorului Teodor M. Popescu se impun prin informaţia lor bogată, prin cercetarea critică a documentelor, prin erudiţia lor şi metoda ştiinţifică, prin obiectivitate şi calităţi ştiinţifice, prin contribuţii substanţiale şi originale".

L-am cunoscut de aproape pe evlaviosul şi eminentul profesor în cei trei ani de studii la doctorat – secţia istorică – (1950-1953), pe care le-am frecventat zi de zi, eu ca monah şi un alt coleg laic. În afară de vastele cunoştinţe pe care mi le împărtăşea cu documentele în mână şi pe textele originale, acest veritabil creştin smerit şi înflăcărat, dar şi de erudiţie patristică, mi-a comunicat zelul şi spiritul de jertfă pentru Ortodoxie şi Biserica ei, pentru sfintele adevăruri de credinţă, pentru martirii sângelui şi ai chinurilor, şi cei ai lacrămilor, pentru strategii cuvântării de Dumnezeu, pe jertfa şi dăruirea tuturor acestora stând Biserica de aproape două milenii.

Era un postitor şi fierbinte rugător către Dumnezeu, prezent mai ales la denile din prima săptămână a Postului Mare, când, în acea sâmbătă a Sfântului Teodor – şi ziua numelui său –, mergea la împărtăşire cu lumânarea în mână în rând cu studenţii, dânsul în fruntea lor.

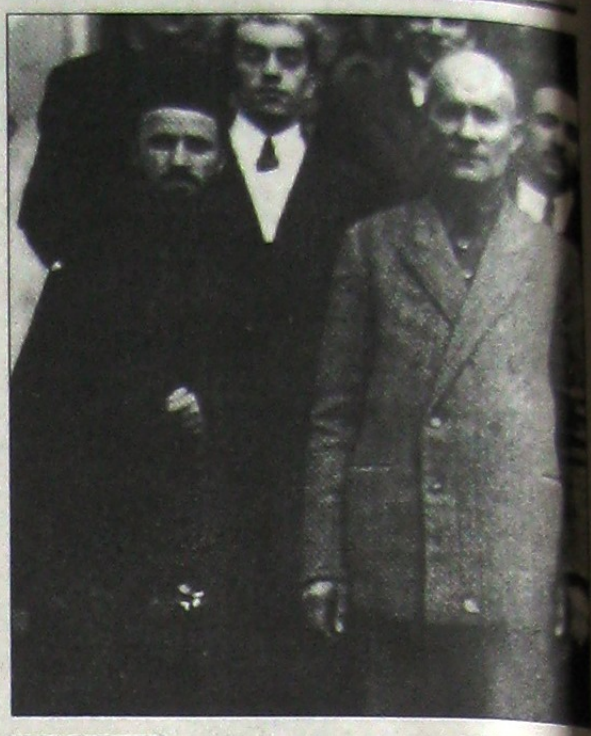

Fotografie din 1953. În primplan dreapta, profesorul Teodor M. Popescu, la 60 de ani; alături de Profesor, Părintele arhimandrit Ioasaf Popa, pe atunci proaspăt absolvent al cursurilor de magistru (doctor în teologie, secţia Istorie). În stânga sus, dl Adrian Popescu, absolvent al aceleiaşi secţii, iar în dreapta sus, dl Radu Dumitru, actual Pr. dr. prodecan al Facultăţii de Teologie. În spate, dl Sabin Verzan, actualul Pr. dr. Consilier Patriarhal.

La rugăciunea de seară de la paraclisul Institutului, ţinea scurte, substanţiale şi entuziaste meditaţii studenţilor şi preoţilor de la cursurile de îndrumare misionară. Şi în alte ocazii era prezent la biserică şi cuvânta.

Nu numai subsemnatul, dar toţi cei care l-au avut dascăl ne amintim cu evlavie şi emoţii duhovniceşti de marea şi demna sa personalitate ştiinţifică şi spiritual-ortodoxă, precum îşi aminteşte Sf. Grigorie al Neocezareei (+ 275) cu colegii lui de mare erudit, evlaviosul şi moralizatorul lor dascăl, preotul şi martirul Origen (+ 255) de la Şcoala catehetică din Cezareea Palestinei.

Arhim. Ioasaf POPA

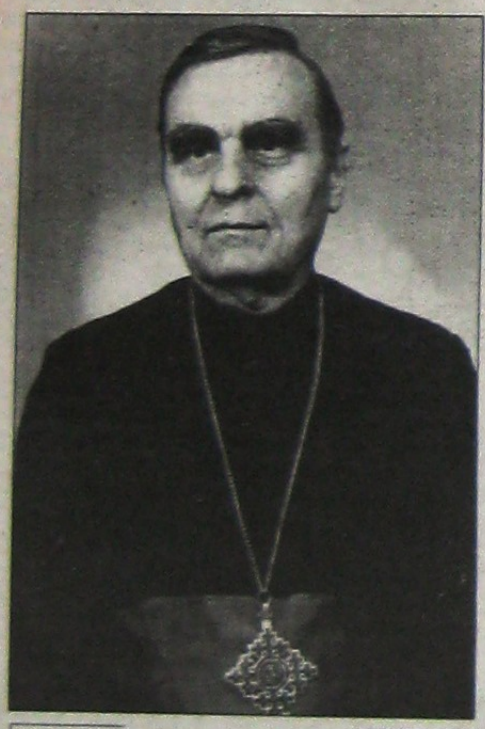

Pr. dr. Gheorghe Drăgulin

„Lăsaţi orice nădejde cei care intraţi aici"

Cu câtva timp în urmă, s-a făcut cunoscut prin presă proiectul rezidirii Mănăstirii Văcăreşti din Bucureşti.

„Sunt şi eu unul dintre zecile de mii de deţinuţi politici care au trecut, înlăcrimaţi şi epuizaţi prin această închisoare", ne mărturisea, recent, cu o sinceritate zguduitoare, preotul dr. Gheorghe I. Drăgulin, profesor la Facultatea de Teologie din Bucureşti. Şi cutremurătoarea mărturisire a continuat cu şi mai multă tărie sufletească: „Ca unul care am încă vii în suflet icoanele sfinţilor din biserica de acolo, nu pot decât să felicit, din toată inima, pe iniţiatorii unor astfel de preocupări reparatorii. Unde au plâns atâţia oameni sau au fost curmate în chip demonic atâtea vieţi, este firesc să se reînfiinţeze o instituţie monahală, spre expierea trecutului şi spre fericita împăcare a celor ajunşi la judecata lui Dumnezeu". În urma unor „manifestări duşmănoase", care au însemnat ruperea afişelor, luarea în derâdere în public a lozincilor, a statuilor puternicilor pripăşiţi la conducere prin minciună, într-un cuvânt, a instigării anticomuniste, părintele Drăgulin s-a văzut târât în celulele Ministerului de Interne din Bucureşti. După o oră a fost silit să îmbrace zeghea vărgată a condamnării fără judecată şi a suferinţei. Părintele Drăgulin continuă: „Eram grupaţi aici mii de preoţi ortodocşi, de călugări şi de studenţi teologi. Fusesem aduşi în temniţă de la prelegerile de exegeză biblică ale Institutului Teologic din Bucureşti. Era în 13 mai 1952. Aici itinerarul iadului securistic al stabilirii «vinovăţiei» mele abia începea.

Anchetele alternau cu ceasurile de agresiuni şi cu insinuări repetate la o posibilă punere în libertate; foarte periculos devenea astfel satanicul mieros «dacă eşti băiat bun şi ne... ajuţi... !».

În coşmarul pe care-l trăiam, doar frânturi din dangătul unui clopot de biserică izbuteau întrucâtva să mă menţină în limitele speranţei."

După Malmaison a urmat lagărul de la Ghencea, pâlnia colectării tuturor vinovăţiilor politice.

„Din acele zile groaznice – continuă părintele – am început să-mi explic existenţa celor două puşcării tradiţionale ale Bucureştiului: Văcăreşti şi Jilava. Cu cincizeci de ani în urmă înclinam să cred că ele ar constitui împreună un gen de pronie divină pentru deţinuţi. Cine intra pe porţile vopsite cu păcura drăcesc de neagră şi cu zidurile umezi ale celei din urmă, putea conchide cu Dante: «Lăsaţi orice nădejde, voi, care intraţi aici!». La Văcăreşti, în schimb, urcai întâi nişte trepte prin care ajungeai într-un crâng rar de mesteceni. Privelişte aceasta parcă era menită să te odihnească înainte de a trăi alte realităţi, nu atât de blânde ca cele trăite până aici. Pe urmă, simpla noţiune de «mănăstire» cu dreptunghiul chiliilor şi cu cerdacurile lor deschise, te proteja într-un fel faţă de duritatea celeilalte realităţi: puşcăria. Nu am văzut niciodată un albastru de pictură bisericească mai nepătat şi mai bine păstrat ca acela de la Văcăreşti. Sfântul locaş impunea de asemenea prin simetria şi prin zvelteţea construcţiilor. Din păcate, biserica era pedepsită şi ea, prin lipsa participanţilor la slujbă, care nici nu se concepea să fie îngăduită."

Pentru promotorii comunismului ateu, locul acestora îl luaseră saltelele şi putinile cu brânză; mai erau depozitate şi alte obiecte de uz gospodăresc acolo. Fiind utilizată ca magazie, firesc că nimeni nu putea intra în biserică.

„Sfârşitul verii ne-a prins în colonia de muncă de la Castelu, de lângă Medgidia. Cine ştie ce răsfăţat al saloanelor romane, ca odinioară Ovidiu, la Tomis, îşi va fi lăsat în vechime viaţa şi numele pe aceste meleaguri... Noi, cei de acum cinci decenii, trebuia să excavăm şi să evacuăm pământul canalului proiectat. Eram doi în echipă: eu şi răposatul actor Ovid Teodorescu. Bineînţeles că el, care se născuse la Bucureşti, nu văzuse până atunci prea multe lopeţi şi târnăcoape. Neajunsul acesta ne-a dus aici destule neplăceri şi carceră. În numeroase nopţi am fost pedepsiţi şi cu confiscarea mâncării, pentru «neîndeplinirea» normei de cinci vagoane pe zi. Noi, cei din carceră, priveam cu nădejde şi cu nostalgie către biserica cea mare a satului din apropiere. Edificiul se înălţa, ca toate din cuprinsul Dobrogei, alb şi curat în razele verii şi apoi în nestatornicia frunzelor de toamnă. Poate că el însuşi era în suferinţă, de vreme ce mulţi dintre enoriaşii săi care trebuia să fie acolo se aflau păziţi alături de noi."

Mai departe, de la Capul Midia, suflete negre i-au purtat în colonia de muncă de la Năvodari. „Nu voi uita uşor caracterul şi omenia poetului Alexandru Claudian, ca şi pe acelea ale profesorilor ieşeni: Petre Botezatu, Constantin C. Angelescu, Gheorghe Godenescu şi alţii. De asemenea, îmi amintesc şi de: Pr. profesor Simion Radu din Sibiu, Pr. Ion Giurău din Oradea, Pr. Gh. Dimitriu din Iaşi, prof. univ Laurian Someşanu din Braşov, muncitorul Aurelian Guţă din Craiova.

Greu se va putea şterge din memoria noastră glasul clopotelor satelor învecinate care anunţau moartea lui Stalin. Până într-atât frica pe care tancurile sale o aduseseră la noi pătrunsese în funcţionarii civili de la Canal, încât nici unul nu ne-a comunicat această salutară dispoziţie. Dar prin faptul că au sunat sirenele şi clopotele din toată ţara, misterul a fost dezlegat până la urmă".

Câmpia dintre Oneşti şi Borzeşti i-a primit pe cei veniţi de la Midia Năvodari ca acea priveliştea osemintelor uscate din profeţia lui Isaia. Prin munca forţată a atâtor mii de deţinuţi, piesele risipite acolo au putut fi montate într-o rafinărie. Aceasta era de provenienţă sovietică şi se spunea că ea reprezintă „culmea" progresului ştiinţific din vremea aceea. Părintele Drăgulin mai spune: „Duminica ne desfătam privirea cu silueta bisericii lui Ştefan cel Mare şi Sfânt din Borzeşti. Sfântul locaş se pitula în marginea acestei depresiuni şi parcă se ruşina ea însăşi de omul robit şi schingiuit de fratele lui.

Revăd şi acum pe Pr. Constantin Sburlan, din Pogoanele-Buzău, frânt în bătăi de un miliţian.

La fel de vie şi dureroasă mi-a rămas întâmplarea cu un paznic care m-a călcat în picioare pentru că «nu vroiam să lucrez». În realitate, eu eram îngheţat de crivăţul dintr-o noapte de februarie la ecluza Canalului. Totuşi, în anumite zile de primăvară ne odihneam cu mintea, închipuindu-ne că suntem printre copiii cu care celebrul domnitor de odinioară se jucase la stejarul acestor amintiri. Am fi socotit, de asemenea, un mare privilegiu să putem sta liniştiţi, fără paznici, într-o stână a acestei biserici istorice."

Ceea ce le-au confiscat oamenii, Dumnezeu le-a dat înapoi în cele din urmă.

Părintele Drăgulin îşi încheie astfel mărturisirea: „De aceea este bine ca toţi să veghem ca urmaşii să nu uite fărădelegile din trecut, amintindu-ne că «certându-ne, ne-a certat Domnul, dar înapoi morţii nu ne-a dat». În ciuda socotelilor omeneşti, nădejdea, dreptatea, credinţa şi libertatea au ieşit biruitoare în vremea noastră prin jertfa atâtor eroi-martiri".

Pe măsura trecerii timpului, cu o mai limpede luciditate, trebuie mai ales să răspundem la neliniştitoarea întrebare: „Cum a fost posibil aşa ceva?". Pentru ca aşa ceva să nu se mai repete în veci şi veci.

Prof. Ion PROTOPOPESCU

ROMÂNII ŞI GEOPOLITICA (II)

Ceea ce ne preocupă nu sunt concluziile demografice formulate de Vintilă Mihăilescu în urma cercetărilor realităţilor româneşti interbelice, cât nucleul teoretic care le-a ghidat şi conturat. Ele îşi păstrează valabilitatea şi forţa euristică, în aceeaşi măsură, şi în zilele noastre".

Sintagmele la care am apelat – *frontiere interioare* şi *frontiere exterioare* – îşi găsesc justificarea tocmai în urma aplicării concrete a acestora. Legătura lor este inextricabilă, raportul de dependenţă desenându-se firesc atunci când este verificată capacitatea celei dintâi de a submina regimul de funcţionare a celei din urmă. În ultimă instanţă, chestiunea care se ridică este aceea a *stabilităţii* unui organism politic. Tipul de organizaţie modern conferă oraşului rol strategic primordial, atât din punct de vedere economic cât şi politic, social sau cultural. Ele devin embleme şi repere, direcţionând viaţa comunităţii naţionale. Există deci în populaţii, prin această repartiţie rezidenţială, o deosebire de *poziţie* în funcţie de distanţa faţă de centrele de decizie (economice, politice sau culturale). *Numai* raporturile şi proporţiile demografice îşi dovedesc caducitatea în orice analiză geopolitică, căci ceea ce contează, poate în primul rând, este *repartiţia* respectivelor etnii. O etnie care deţine în masa populaţiei, bunăoară, procentul de 10%, dar se află în întregime repartizată în centrele urbane importante ale respectivului teritoriu, dobândeşte pe harta geopolitică un procent real mult mai ridicat. (Aspectul acesta îl remarca şi Iorga, atunci când discuta cazul populaţiei evreieşti, comasată în perioada interbelică în proporţie covârşitoare în marile oraşe. Influenţa şi importanţa acesteia în viaţa publică românească se explică şi astfel.)

Astăzi, ilustrarea elocventă a acestei situaţii o aflăm în Basarabia, unde procentul populaţiei de origine rusă se găseşte covârşitor în centrele urbane. Influenţa pe care populaţia românească o poate exercita, la toate nivelele şi pe toate palierele vieţii sociale, este astfel limitată drastic. Contează prea puţin în aceste condiţii diferenţa cifrică între cele două etnii. Concluzia geopolitică a unei asemenea stări de fapt este, în realitate, *o deplasare spre interior a frontierei exterioare*. Reiese limpede că, în cazul invocat mai sus, o asemenea repartiţie a populaţiilor *împinge în realitate frontiera rusă în interiorul ţării*.

Aparatul teoretic sugerat în perioada interbelică de Sabin Manuilă îşi probează deci eficacitatea. Orice analiză de amploare aplicată unei populaţii dintr-un teritoriu dat îşi erodează mult valabilitatea dacă nu este dublată de un asemenea tip de cercetare, menit să unifice demografia, sociologia şi statistica într-un discurs geopolitic de relevanţă maximală.

„Alternanţa geopolitică" a frontierelor naturale. Hotarul dunărean al României (N. Al. Rădulescu)

Nicolae Al. Rădulescu şi-a înscris cu vigoare numele pe panoul geopolitici româneşti prin asumarea exemplară a unor mize teoretice şi practice majore. Travaliul şcolii româneşti de geopolitică s-a împlinit odată cu încleştarea uriaşă la care a fost supusă României după decupajele teritoriale din 1940, ripostele teoretice strălucite ce au urmat atunci aducându-i definitiva consacrare. N. Al. Rădulescu s-a alăturat salbei de excelenţi teoreticieni chemaţi *să apere hotarele României în faţa Europei*. Serii de studii şi lucrări au fost lansate în slujba acestui deziderat naţional. Publicaţia „Geopolitica şi Geoistoria" aici îşi află temeiul, la fel resuscitarea ipotezelor geografice, istorice sau antropologice convocate să probeze un ţel precis: „Unitatea şi funcţiunile pământului şi poporului românesc".

Am citat titlul unui volum apărut în 1943, prefaţat şi coordonat de Vintilă Mihăilescu, volum în care N. Rădulescu acoperea prin studiul său un traseu al demonstraţiei: *Unitatea antropogeografică a României*. Preocupările în acest domeniu nu au lipsit nici înainte nici după publicarea acestui studiu. În 1940 dădea tiparului amplul material *Antropologie rasială şi antropogeografia*, iar după 1944 va figura cu o *Introducere în antropogeografie*.

N. Rădulescu este însă teoreticianul care s-a impus într-o dispută interbelică purtată la nivel european şi care a făcut să curgă multă cerneală: poziţia României, în Balcani sau în Europa centrală? S-au schimbat lovituri şi de o parte şi de alta, s-au semnalat replieri spectaculoase (J. Ancel sau N. Iorga) s-au convocat în bătălie tezele geografilor faimoşi ai timpului. Un studiu din 1938, *Poziţia geopolitică a României*, reface succint ruta polemică a acestei chestiuni. Fragmentul final al studiului indica de partea cui se înclinase balanţa în disputa în jurul acestui subiect, înainte de cel de-al doilea război mondial: *„In urma acestei sumare analize a lucrărilor citate mai sus, putem trage concluzia că majoritatea lucrărilor geografice recente consideră România Mare ca un fragment al Europei centrale – părăsind astfel pentru totdeauna ideea de a plasa ţara noastră în cadrul Peninsulei Balcanice. E un drept care ni s-a refuzat prea mult deşi îl meritam cu prisosinţă şi privim cu toată recunoştinţa spre cercetătorii apuseni care ni l-au enunţat"*.

Zăbovim şi asupra altui traseu frecventat de geopoliticianul român şi în legătură cu care N. Al. Rădulescu a lăsat lucruri memorabile: *hotarul românesc dunărean*. Preocuparea în marginea subiectului este timpurie. Propoziţiile geopolitice la care ajunge cercetătorul român demontează multe locuri comune şi amendează orice viziune unilaterală. Un prim pas spre deslusirea acestui subiect face în 1929, când semnează un studiu cu titlul *Între Dunăre şi Mare*. În 1940 va publica *Consideraţii geopolitice asupra reţelei hidrografice a României*, iar în 1941 *Hotarul românesc dunărean*.

În acest din urmă studiu, N. Rădulescu propune o rafinată şi precisă analiză a ceea ce înseamnă *statut geopolitic al frontierelor europene*. Discuţia se axează pe fluviul Dunărea, căruia geopoliticianul român îi găseşte un întreit rol. Dunărea a îndeplinit în primul rând în istoria noastră rol de *drum*. Românii i-au spus în folclor, în primul rând, „Dunăre, Dunăre, *drum* fără pulbere". *Drumul* Dunării a cunoscut în istorie câteva etape. Pe timpul romanilor, navigaţia căpăta un impuls puternic, economicul şi politicul împletindu-se firesc. Navigaţia n-a fost abandonată nici după ce autorităţile romane s-au retras în sudul Dunarii. Dunărea a îndeplinit acelaşi rol şi în timpul năvălirilor barbare. Invazia maghiară întrerupe comerţul dunărean în secolul al IX-lea, dar acesta renaşte graţie genovezilor în secolul al XIII-lea. Calea Dunării este părăsită odată cu năvălirea turcilor, având să fie reluată abia la începutul secolului al XVIII-lea, după pacea de la Passarowitz, când este reluată navigaţia. Geopoliticianul român va conchide, pe urmele lui Jaques Ancel, că ceea ce înseamnă *hotarul* dunărean *„e dat nu atât de fluviu cât de malul drept, cel înalt al lui"*.

Al doilea rol fundamental îndeplinit de Dunăre a fost deci cel de *hotar*. Prilej nimerit pentru N. Al. Rădulescu să reia vechile argumente ce fixează poziţia României în Europa centrală: *„Este evident că Dunărea desparte aici Europa balcanică de Europa centro-orientală căreia în aparţine şi România"*.

Deşi au depăşit fluviul în împrejurări favorabile, stăpânirile politice au utilizat cu preponderenţă Dunărea ca hotar: imperiul roman, imperiul bizantin şi imperiul turcesc. Analiza este prilejul pentru geopoliticianul român să lanseze o teză esenţială, legată de *„alternanţa geopolitică a marilor fluvii"*, care se transformă, în funcţie de ritmul istoriei, fie în *axe* fie în *graniţe* pentru formaţiunile politice respective. Exemplul nimerit este iarăşi Dunărea, *axă* pentru lumea tracă, *margine* a imperiilor roman, bizantin şi otoman, căci acestea, deşi au devansat-o, nu au reuşit să stăpânească trainic regiunile din nordul ei. Spune N. Rădulescu: *„Dacă pentru statele citate Dunărea a devenit graniţă, a rămas însă în permanenţă axă, din punct de vedere etnic. Ea a fost pe rând în mijlocul ariei locuite de traci, traco-romani şi români mai târziu ca un element de legătură, ca o verigă de unitate. Acelaşi caracter îl are şi astăzi: de la intrarea în Banat şi până la vărsare, populaţia de pe un mal şi de pe celălalt, care în subconştient mai păstrează urmele divizării păgâne a vechilor traci, care-i mângâie cu privirea valurile şi-i făureşte legendele e una şi aceeaşi: e populaţia românească"*. N. Al. Rădulescu emite aici una dintre cele mai riguroase legi ale geopoliticii: statele sunt variabile ca formă, aspect şi organizare; factorul de permananţă este numai poporul pe trunchiul căruia se clădeşte statul.

Al treilea rol al Dunării în viaţa poporului nostru va conchide geopoliticianul, este cel de *„element de polarizare politică a statului românesc"*.

Peste un an, în *Probleme româneşti dunărene 1942*, va relua ultimul aspect, legat de conexiunea detectată între dimensiunea statului român şi statutul european al Dunării.

Aspectul fundamental al studiului, pe care noi îndrăznim a-l aşeza în loc de concluzie, decurge dintr-o verificare istorică minuţioasă: *„Navigaţia pe Dunăre s-a putut face în deplină libertate numai în perioadele în care ruşii au fost îndepărtaţi de la gurile Dunării; principiul acesta este cu atât mai mult valabil şi în viitor"*. Temeinicia acestei aserţiuni cât şi valoarea studiilor elaborate de N. Al. Rădulescu sunt realităţi incontestabile. Direcţiile pe care N. Rădulescu trebuie astăzi recuperat cu rapiditate transpar, nădăjduim, fie şi numai din puţinele rânduri pe care i le-am consacrat cu acest prilej. Căci *drumul* Dunării capătă în actuala configuraţie a Europei rol fundamental. Iar România, stat de la gurile marelui fluviu, va trebui să-şi definească şi să-şi afirme răspicat plasamentul geopolitic conferit de noile realităţi.

Frontiere naţionale şi spaţii de securitate (Gheorghe I. Brătianu)

În 1940, când apăruse primul număr al prestigioasei „Geopolitica şi Geoistoria", articolul ce deschidea revista purta o semnătură deja consacrată: Gheorghe I. Brătianu. Alegerea grăieşte de la sine. Materialul se intitula *Geopolitica, factor educativ şi naţional* şi era o caldă şi competentă pledoarie în favoarea ştiinţei geopoliticii.

Fără să fi fost explicit de fiecare dată, filonul geopolitic a fost o permanenţă în opera cărturarului, fie numai dacă vom invoca studiile iniţiale de logistică aplicate imperiului bizantin, sau, mai târziu, cele care supuneau unui examen minuţios raporturile frontaliere româno-ruseşti, mai apoi, româno-sovietice. Măsura de geopolitician o va ilustra însă tot în anii '40, cu diverse prilejuri, mai cu seamă în cursul susţinut la Universitatea Bucureşti între anii 1941-1942 şi intitulat, în bună tradiţie a magistrului Nicolae Iorga, *Chestiunea Mării Negre*. În 1942 va tipări o culegere de studii cu titlul fichtenian, *Cuvântări pentru români*.

Am precizat deja că cercetările geopoliticienilor români interbelici au fost deseori convergente, coerente, suprapunerile sau abordările aceleiaşi tematici din unghiuri diferite nelipsind. Lucru perfect justificabil, căci somaţiile majore ale epocii s-au conturat cu precizie pe câteva direcţii. Gheorghe Brătianu n-a făcut excepţie, aliniindu-se trendului general. Paleta preocupărilor este şi de această dată vastă, însă aspectul decisiv al carierei sale geopolitice, cu indiscutabile virtuţi particularizante pe tabloul dezbaterii interbelice, rămâne „lectura" aplicată Mării Negre. Grila este preponderent geopolitică, subiectul fiind cercetat în postura de *element primordial al geografiei şi istoriei româneşti*. O asemenea derulare va permite în final istoricului să identifice ceea ce el numea *„spaţiul de securitate"*, sintagmă esenţială ce prezidează întreg discursul, în răspăr vădit cu teza germană a „spaţiului vital" (Lebensraum), nuanţa polemică a discursului său răzbătând necenzurată la fiecare comparaţie.

Gheorghe Brătianu fixează din plecare reperele analizei sale. Sfârşitul secolului al XVIII-lea şi începutul celui următor inaugurează o etapă ce se prelungeşte *„şi astăzi"*, caracterizată lapidar de istoric în termenii consacraţi ai discursului său: *„O luptă pentru Marea Neagră între Rusia şi Europa"*. Pătrundem aşadar, alături de conferenţiar, în zona „permanenţelor istorice", cum ar fi zis Nicolae Iorga, pe teritoriul reperelor fundamentale ale unui traseu milenar. Întreaga istorie a românilor este jalonată de acest dublet primordial, esenţial şi emblematic, doi factori geopolitici sau geografici definitorii şi dotaţi cu atributele identităţii perene: *muntele şi marea*.

Excursul în istoria românilor este convingător, cele două jaloane geopolitice fiind ilustrate la vârf de fie care dată. *„Din puncte diferite au pornit întemeietorii statului nostru, descălecătorii, şi se pare că şi-au atins obiectivul atunci când şi-au putut întinde stăpânirea de la munte la mare, până la «Marea cea Mare»"*. Schimbând unghiul de abordare, de la unul preponderent istoric la unul geopolitic, Brătianu emite o ipoteză aparent surprinzătoare, dar pe care se străduieşte să o probeze cu dovezi irefutabile culese din ograda istoriei româneşti: *„Însăşi libertatea ţărilor noastre, care este un scop suprem al lor, este în funcţie directă de mare"*. Şi încă, mai la vale: *„Deci concluzia la care ajungem, care este o concluzie geopolitică prin definiţie şi care trebuie să stăpânească şi dezvoltarea acestui curs, se poate formula astfel: în istoria noastră, munţii ocupaţi şi marea închisă sugrumă libertatea şi viaţa naţională. Deci, o concluzie logică: marea liberă şi munţii în mâinile noastre sunt pentru noi nu numai spaţiul vital, dar condiţiuni vitale, sunt elementele înseşi ale existenţei noastre"*.

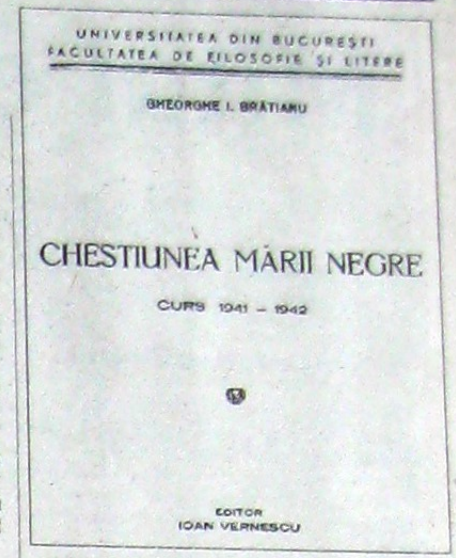
UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI
FACULTATEA DE FILOSOFIE ŞI LITERE

GHEORGHE I. BRĂTIANU

CHESTIUNEA MĂRII NEGRE

CURS 1941 – 1942

EDITOR
IOAN VERNESCU

Evocările au caracter ilustrativ, dar şi euristic. Derularea culminează prin formularea unei chestiuni ce devansează zona de interes a istoricului, *chestiunea spaţiului de securitate*. Diferit de faimosul *Lebensraum* german, *spaţiul de securitate* devine acel teritoriu „vital" de menţinere a existenţei unei naţiuni. Sintagma are deci orientare *introvertită* şi nu, precum în cazul proferat de şcoala lui Karl Haushofer, una *extrovertită*. Spaţiul nostru de securitate, spune Brătianu, *„se întinde de la Dunăre şi Nistru până în Crimeea... În spaţiul nostru de securitate intră deasemenea şi problema strâmtorilor, prelungirea gurilor Dunării şi a Porţilor de Fier, care-i reglează cursul, după cum intră şi aceea a bazelor aeriene şi navale ale Crimeii. Nu ne poate fi indiferent, chiar dincolo de hotarul nostru cine, le stăpâneşte"*.

Spaţiul de securitate aşadar – acel spaţiu *„fără de care nici o naţiune nu-şi poate menţine existenţa"* – este element fundamental atât în jocul geostrategic cât şi în evaluarea destinelor naţionale: *„Spaţiul de securitate este după noi acela care cuprinde acele regiuni şi puncte fără de care o naţiune nu poate îndeplini nici misiunea ei istorică, nici posibilităţile care alcătuiesc destinul ei"*. Din punct de vedere geopolitic, poziţia cea mai eficientă şi puternică se dobândeşte atunci când *„spaţiul de securitate coincide cu cel etnic"*. Plasamentul românilor se apropie de acest tip ideal, deşi suprapunerile nu sunt nici aici complete. Există, ne avertizează Gheorghe Brătianu, *„spaţii etnice care nu aparţin spaţiului de securitate al unei naţiuni"*. Cazul românesc este cunoscut, numeroase fragmente de populaţie, risipite de-a lungul Peninsulei Balcanice, dincolo de Bug sau de Nistru încadrându-se la această rubrică. Pe de altă parte, există şi *„regiuni care nu intră în spaţiul etnic şi totuşi intră în mod imperativ în spaţiul de securitate"*. Exemplificarea pe cazul românilor se poate face lesne: în centrul podişului Transilvaniei, înfiptă ca o pană în mijlocul regiunii româneşti, există o regiune secuiască, regiune care nu aparţine în nici un caz spaţiului etnic românesc, dar aparţine cu necesitate spaţiului de securitate al poporului român.

Chestiunea „spaţiului de securitate" ridicată de Gheorghe Brătianu este de importanţă maximală. Un asemenea *modus cogitandi* domina întregul său travaliu, centrat pe „naţiune" – *emblema* geopoliticii româneşti interbelice – şi construit în jurul acestui deziderat. Formulele politice şi ideologice se modifică fatal, în relaţie cu restructurarea zonelor de putere. Contexte geopolitice se derulează fără încetare, fără să altereze însă interogaţii fundamentale şi repere axiologice profunde.

Teza „spaţiului de securitate" rămâne, evident, perfect validă, chiar dacă date şi particularităţi s-au modificat între timp. Rămâne ca generaţiile de istorici, geografi sau sociologi ce au succedat precursorului să o re-pună în lucrare. Neutralismul ideologic sau detaşarea cultivată nu sunt, în fond, decât forme camuflate de indiferenţă faţă de un complex de valori esenţial, cel care care a plămădit şi înfuzat glorioasa generaţie interbelică.

Dan DUNGACIU

(Va urma)

Anul IV Nr. 7 (47)
1-15 Aprilie 1995

Mitul exterminării evreilor (IX)

PARTEA A DOUA

1. Naşterea şi dezvoltarea revizionismului

2. Critica revizionistă

În septembrie 1979, la Northrup University din Los Angeles, s-a ţinut prima *Revisionist Convention (Convenţia Revizionistă)*, organizată de *Institute For Historical Review* care, din primăvara lui 1980, publică importanta revistă trimestrială *The Journal of Historical Review*, la care colaborează cei mai importanţi istorici revizionişti din toate ţările.

Aceasta a contribuit ulterior să facă din revizionismul istoric o realitate imposibil de contestat şi o mişcare de gândire pe care nimic nu o va putea opri. Tezele revizioniste numără într-adevăr din ce în ce mai mulţi apărători.

Din 1980 până astăzi, pe pârtia deschisă de afacerea Faurisson au fost publicate, mai ales în Franţa, mai multe lucrări.

În afară de numeroase articole apărute în revista *The Journal of Historical Review (Revista revizionismului istoric)*, semnalăm:

– *Auschwitz Exit (Auschwitz – ieşire de pe scenă)*, vol. I, Täby, Suedia, 1980, de Ditlieb Felderer;

– *1981 Revisionist Bibliography. A Select Bibliography of Revisionist Books Dealing with the Two World Wars and their Aftermaths (Bibliografie revizionistă 1981. O selecţie bibliografică de cărţi revizioniste care tratează despre cele două războaie mondiale şi consecinţele lor nedorite)*, stabilită şi adnotată de Keith Stimley (Institute for Historical Review, 1980) care cuprinde şi lucrări revizioniste de limbă engleză despre «exterminarea» evreilor;

– *Vor dem Tribunal der Sieger: Gesetzlose Justiz in Nürnberg (În faţa tribunalului învingătorilor: justiţia fără de lege la Nürnberg)*, Verlag K. W. Schütz KG – Preuss. Oldendorf, 1981, de Hildegard Fritzsche;

– *Auschwitz im IG-Farben Prozess. Holocaust dokumente? (Auschwitz în procesul intentat lui IG-Farben, documente despre holocaust?)*, editat de Udo Walendy, Verlag für Volkstum und Zeitgeschichtsforschung, Vlotho / Weser, 1981;

– *Holocaust nun unterirdisch? (Holocaustul acum subteran?)*, Historische Tatsachen nr. 9, Vlotho/Weser, 1981; *Kenntnismängel der Alliierten (Deficienţe de informare ale aliaţilor)*, Historiche Tatsachen nr. 15, Vlotho/Weser, 1982; *Adolf Eichman und die «Skelettsammlung des Ahnenerbe e.V.» (Adolf Eichmann şi «colecţia de schelete a moştenirii strămoşeşti a propriului popor»*, Historische Tatsachen nr. 18, Vlotho/Weser, 1983). *Einsatzgruppen in Verbande des Heeres (Grupele de intervenţie în formaţiunea militară a armatei)*, Historische Tatsachen nr. 16-17, Vlotho/Weser, 1983, *Alliierte Kriegspropaganda 1914-1919 (Propaganda de război a aliaţilor 1924-1919)*, Historische Tatsachen nr. 22, Vlotho/Weser, 1985), toate de Udo Walendy;

– *Ich suchte – und fand die Wahrheit (Am căutat şi am găsit adevărul)*, Kritik nr. 58, Mohrkirch, 1982, de Robert Faurisson;

– *The «Holocaust»: 120 Questions and Answers («Holocaustul»: 120 de întrebări şi răspunsuri)*, Institute for Historical Review, 1983, de Charles E. Weber;

– *Nazi Gassing a Mith? (Gazarea practicată de nazişti, un mit?)*, *IHR Special Report (Institute for Historical Review, 1983)*;

– *The Dissolution of the Eastern European Jewry (Lichidarea evreilor din Europa de Est)*, Institute for Historical Review, 1983, de Walter N. Sanning;

– *Les grandes truquages de l'histoire (Marile trucaje ale istoriei), Jacques Grancher éd., Paris 1983)*, de Hervé Le Groff (lucrare care include un studiu asupra imposturii jurnalului Annei Frank, p. 13-40) (8);

– *The Man who invented «Genocide» (Omul care a inventat «Genocidul»)*, Institute for Historical Review, 1984, de James J. Martin;

– *Dachau... Buchenwald... Belsen... etc.*, Anvers, Vrij Historisch Onderzoeck, 1984, de Z. L. Smith;

– *Het Dagboeck van Anne Frank: een vervalsing (Jurnalul Annei Frank: un fals)*, Anvers, Vrij Historisch Onderzoeck, 1985, de Robert Faurisson;

– *Worldwide Growth and Impact of «Holocaust» Revisionism (Dezvoltarea şi impactul în lumea largă al revizionismului în ce priveşte «holocaustul»)*, IHR Special Report (Institute for Historical Review, 1985);

– *L'onestà polemica del signor Vidal-Naquet. A proposita dell' edizione italiana di un suo libro (Onestitatea polemică a dlui Vidal-Naquet. În legătură cu ediţia italiană a uneia din cărţile sale)*, editată de autor, Sala Bolognese, 1985, de Cesare Saletta.

Să adăugăm lucrările cele mai semnificative despre afacerea Faurisson:

– *Vérité historique ou vérité politique? Le dossier de l'affaire Faurisson. La question des chambres à gaz (Adevăr istoric sau adevăr politic? Dosarul afacerii Faurisson. Chestiunea camerelor de gazare)* La Vieille Taupe, 1980, de Serge Thion;

– *Mémoire en défence contre ceux qui m'accusent de falsifier l'histoire. La question des chambres à gaz (Memoriu în apărare contra celor care mă acuză că falsific istoria. Chestiunea camerelor de gazare)* La Vieille Taupe, 1980, de Robert Faurisson, lucrare de valoare excepţională;

– *L'affaire Faurisson (Afacerea Faurisson)*, Le Lutteur de classe, noiembrie 1981;

– *Intolérable Intolérance (Intolerabila intoleranţă)*, Editions de la Différance, 1981, de Jean-Gabriel Cohn-Bendit, Eric Delcroix, Claude Karnoouh, Vincent Monteil şi Jean-Louis Tristani;

– *L'Incroyable Affaire Faurisson (Incredibila afacere Faurisson)*, Les petits suppléments au Guide des droits des victimes, nr. 1 – La Vieille Taupe, 1982, semnat «Le Citoyen»;

– *Réponse à Pierre Vidal-Naquet (Răspuns dat lui Pierre Vidal-Naquet)*, editat de autor, 1982 – ediţia a doua augumentată, La Vieille Taupe, 1982, de Robert Faurisson;

– *L'affaire Faurisson (Afacerea Faurisson)*, Mémoire de D.U.T., Université de Bordeaux III, Option Journalisme 1982-1983, de Marie-Paule Mémy;

– *Epilogue judiciaire de l'Affaire Faurisson (Epilog judiciar al Afacerii Faurisson)*, Vieille Taupe, 1983, de J. Aitken;

– *Il caso Faurisson (Cazul Faurisson)*, editat de autor, Andrea Chersi, (Castenedolo, 1983) (9).

În ianuarie 1985, a apărut primul număr al revistei revizioniste spaniole *Revision* (Alicante, Spania).

Semnalăm şi revista revizionistă *Taboe. Revisionistisch tijdschrift voor kritisch en wetenschappelijk onderzoek (Tabu. Revistă revizionistă de cercetare critică şi ştiinţifică)*, Anvers, Belgia.

Să ne fie permis în sfârşit să menţionăm studiile noastre:

– *Il rapporto Gerstein. Anatomia di un falso (Raportul Gerstein. Anatomia unui fals)*, Sentinella d'Italia, Monfalcone, 1985;

– *La Risiera di San Sabba: un falso grossolano (Risiera din San Sabba: un fals grosolan)*, Sentinella d'Italia, Monfalcone, 1985;

– *Auschwitz: due false testimonianze (Auschwitz: două mărturii false)*, La Sfinge, Parma, 1986;

– *Auschwitz: un caso di plagio (Auschwitz: un caz de plagiat)*, La Sfinge, Parma, 1986;

– *Come si falsifica la storia: Georges Wellers e i «gazati» di Auschwitz (Cum se falsifică istoria: Georges Wellers şi «gazaţii» de la Auschwitz)*, La Sfinge, Parma, 1987;

– *Auschwitz: le false confessioni di Rudolf Höss (Auschwitz: falsele mărturisiri ale lui Rudolf Höss)*, sub tipar;

– *Come si falsifica la storia: Georges Wellers e le «camere a gas» di Belzec (Cum se falsifică istoria: Georges Wellers şi «camerele de gazare» de la Belzec)*, va apărea;

– *Medico ad Auschwitz. Anatomia di un falso. La falsa testimonianza di Miklos Nyiszli (Medic la Auschwitz. Anatomia unui fals. Mărturia falsă a lui Miklos Nyiszli)*, va apărea (10)

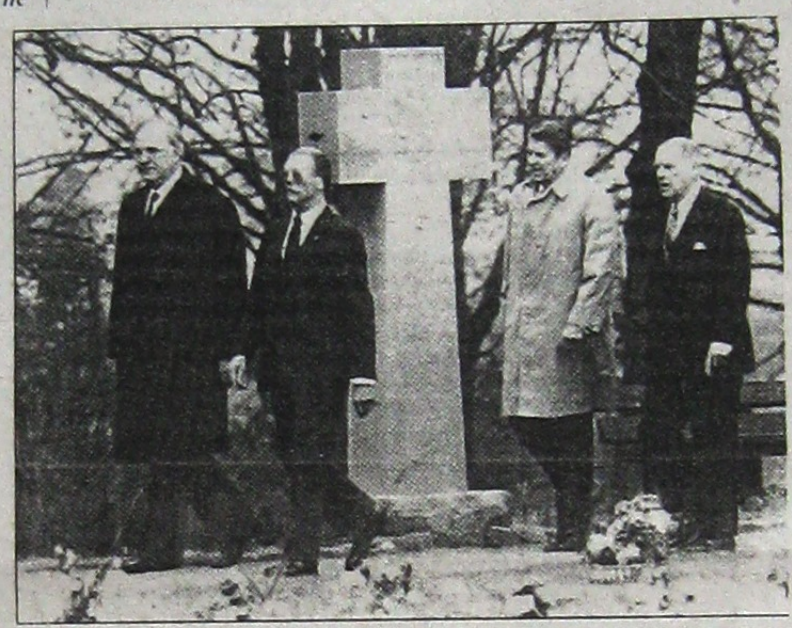

Mai, 1985. Cancelarul Kohl şi Preşedintele american Reagan, vizitând un cimitir militar din Germania (Bitburg).

Nici morţii nu sunt lăsaţi să se odihnească în morminte.
Extremişti evrei fluturând afişe ofensatoare în faţa preşedintelui Reagan: „De ce, domnule preşedinte, vizitaţi cimitire în care au fost înmormântaţi soldaţi SS?"

Această vastă literatură este de o valoare inegală, merge de la divulgarea superficială şi adesea inexactă criticată pe bună dreptate de istoricii exterminaţionişti cum îi numesc revizionişti pe cei care susţin realitatea «exterminării» evreilor – până la cercetarea metodică şi aprofundată.

Această literatură a trezit reacţii de natură diversă (11).

Pe planul literar câteva scrieri, deosebit de pătimaşe, ţintesc în esenţă să-i discrediteze pe revizionişti, fie prin defăimarea personală, fie deformând tezele pentru a le face apoi lesne să pară ridicole, fie încercând să facă revizionismul să treacă drept o «parte integrantă a unei mişcări neonaziste internaţionale», aşa cum insinuează anume Robert Kempner (12), adică drept o resurgenţă a antisemitismului nazist.

Această tentativă apare deja limpede în titlurile care revin cel mai frecvent în această literatură:

– «Despre critica publicisticii extremismului de dreapta antisemit» (13); «Privire asupra literaturii neonaziste» (14); «Soluţia finală şi mitomania neo-nazistă» (15);

– «*Soluţia finală* a chestiunii evreieşti în literatura neo-nazistă recentă» (16).

Printre articolele cele mai virulente semnalăm:

– «*La politica dello struzzo*» (*Politica struţului*), de Augusto Segre, *La Rassegna Mensile di Israel*, ianuarie-martie 1979, p.109-110;

– «*La distruzione della ragione*» (*Distrugerea raţiunii*), de Giuseppe Lares, *La Rassegna Mensile di Israel*, august-septembrie 1979, p. 285-288;

– «*Le camere a gas sono esistite!*» (*Camerele de gazare au existat!*), răspuns dat Tanzo Collotti lui Robert Faurisson, *Storia illustrata*, nr. 262, septembrie 1979, p. 19-29 (vedeţi referitor la acest subiect: «*Faurisson şi replica a Collotti*» (*Faurisson îi replică lui Collotti*), *Storia illustrata*, nr. 263, octombrie 1979, p. 30-37.

Stefano Levi della Torre consacră revizionismului un paragraf din articolul «*Nuove forme della giudeofobia*» (*Noi forme ale iudeofobiei*), care este cuprins în secţiunea «*Antisemitismo oggi*» (*Antisemitismul azi*) (17).

Carlo MATTOGNO
Traducere de Eugenio MOROLDO

(Va urma)

NOTE

(8) A se vedea pe acest subiect: «Jurnalul Annei Frank ar putea fi un fals!», *Le Courrier des Yvelines*, 9 februarie 1984, p. 4 – «Se ştie astăzi că jurnalul Annei Frank este un fals. Frumoasa minciună», *Spéciale dernière*, 1 martie 1984, p. 11.

(9) Alte scrieri despre «afacerea Faurisson»: «Adevăr şi solidaritate», *La Guerre sociale*, nr. 7, p. 33-39.

Robert Poulet, «Adevărul cu ţârâita», *Rivarol*, 25 februarie 1983, p. 11.

«Însemnări rassimieriene cu anexă asupra persecuţiei judiciare a lui R. Faurisson», *Alla Bolegna*, martie-aprilie 1983, p. 33-41.

Robert Faurisson, «Cazul Faurisson (sau represiunea în Franţa)», *Cedade*, nr. 104, februarie 1982, p. 9-12.

Robert Faurisson, «Revizionismul la tribunal: dezvoltări în Franţa, 1979-1983», *The Journal of Historical Review*, vara 1983, p. 133-181.

(10) Alte scrieri:

Ich Adolf Eichman. Ein historischen zeugenbericht. (Eu, Adolf Eichman. Un raport istoric bazat pe mărturii). Editat de Dr. Rudolf Aschenauer, Druffel-Verlag, Leoni am Starnberger See 1980. Léon Degrelle, *Lettera al Papa sulla truffa di Auschwitz (Scrisoare către Papă asupra escrocheriei de la Auschwitz)*, Sentinella d'Italia, Monfalcone 1980.

Die grosse Holocaust Debate. (Marea dezbatere despre Holocaust.) Traducere din revista *Spotlight* din SUA, 1 decembrie 1980.

H. Fikentscher, *Sechs Millionen vergast-verbrannt (Şase milioane gazaţi-incineraţi)*, Kritik nr. 51, Kritik-Verlag, Aarhus, Danemarca.

J. Bochaca, «El mito de Anne Frank» (Mitul Annei Frank), *Cedade* nr. 104, februarie 1982, p. 18-20.

«*Holocaust*» *News*, «*Holocaust*» *Story: An Evil Hoax (Noutăţi despre «Holocaust»., Povestea «Holocaustului»: O urâtă escrocherie)*, Revisionists' Reprints, Manhattan Beach, 1982, Mohamed Levy-Cohen, «Zur geschichtlichen Analyse der nazionalsozialistischen Konzentrazions-lager als Gegenstand des heutiger Kampfes» (Spre analiza istorică a lagărelor de concentrare naţional-socialiste ca obiect al luptei de azi), *Die Aktion*, nr. 19-20, august-septembrie 1983, p. 267-276; nr. 21-22, noiembrie-decembrie 1983, p. 293-303.

Despre geneza şi dezvoltarea revizionismului, a se mai vedea şi:

A.R. Butz, «The International *Holocaust* Controversy» (Controversa internaţională despre *Holocaust*), *The Journal of Historical Review*, primăvara 1980, p. 5-22.

Robert Faurisson, «El verdadero motivo de angustia del Estado de Israele: el revisionismo historico» (Veritabilul motiv de temere pentru statul Israel: revizionismul istoric), *Cedade*, nr. 134, iulie-august 1985, p. 12-13.

(11) Despre reacţiile din Statele Unite, a se vedea: *Revisionists Reprints*, Manhattan Beach, ianuarie 1985.

(12) «Nürnberg und *Auschwitz-Lüge*», (Nürnberg şi minciuna despre Auschwitz), *Freiheit und Recht*, nr. 8, iulie-august 1975, p. 15.

(13) Martin Broszat, «Zur Kritik der Publizistik des antisemitischen Rechtsextremismus» (Cu privire la critica publicisticii extremismului de dreapta antisemit), *Politik und Zeitgeschichte*, supliment la săptămânalul *Das Parlament*, 8 mai 1976, p. 3-7.

(14) Herman Langbein, «Coup d'oeil sur la littérature néo-nazie» (Privire asupra literaturii neo-naziste), *Le Monde Juif*, nr. 78, aprilie-iunie 1975, p. 8-20.

(15) Georges Wellers, *La Solution Finale et la Mythomanie Néo-Nazi (Soluţia finală şi mitomania neonaziştilor)*, editat de Béate şi Serge Klarsfeld, 1978.

(16) Articol de E. Kulka, *Quaderni del Centro di studi sulla deportazione e l'internamento*, nr. 9 (1976-1981), p. 112-134.

(17) Stefano Levi della Torre, «Nuove forme della giudeofobia» (Noi forme ale iudeofobiei), *Rivista di Revisionismo*, *La Rassegna Mensile di Israel*, august 1984, p. 249-280.

Continuăm prezentarea unor selecţiuni din interviul acordat de distinsul istoric Gh. Buzatu publicaţiei ieşene „Evenimentul", cu titlul

„Din păcate, suntem dispuşi să învăţăm prea puţin din lecţiile trecutului"

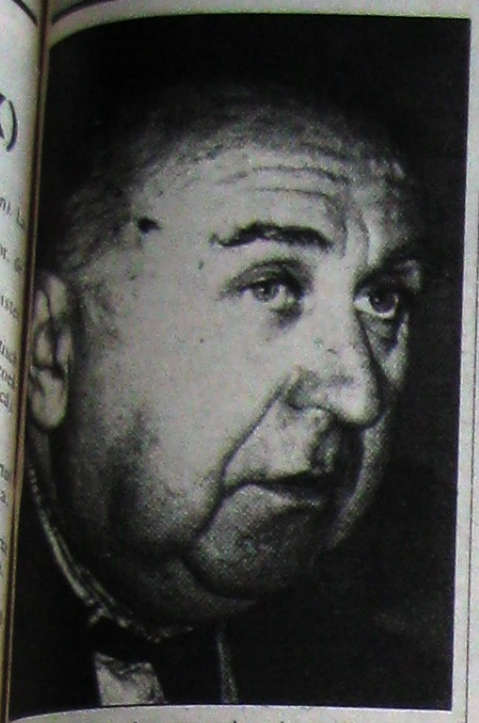

În legătură cu documentele existente în arhivele străine, dl Gheorghe Buzatu precizează:

„La stagiile de investigaţii, la sfârşitul anului trecut s-au adăugat alte două, în Federaţia Rusă şi Marea Britanie. Surprize deosebite au venit din ambele locuri, dar doresc să insist asupra faptului că la Moscova s-a deschis, în septembrie 1993, un fond arhivistic care în urmă cu câţiva ani părea total inaccesibil: arhiva Cominformului al aşa-numitului Birou al partidelor comuniste şi muncitoreşti din Europa, organism făurit de Stalin şi colaboratorii săi în 1947 şi care avea menirea să dirijeze procesul de „edificare" a comunismului în Estul Europei şi pe care marii aliaţi, SUA şi Anglia în primul rând îl cedaseră la sfârşitul celui de al doilea război mondial în zona de influenţă sovietică. Acest organism a dirijat procesul până în 1956, momentul evenimentelor din Ungaria, şi a controlat tot ceea ce s-a întâmplat în fostele ţări din lagărul socialist, a pus aici oamenii care au „făurit" comunismul, a făcut schimbările necesare, a făurit directivele potrivit cărora comunismul s-a instalat în aceste ţări. Surprinzător este faptul că s-au găsit personaje care să înfăptuiască această operă odioasă. Pentru ţara noastră este culmea că, deşi la putere se aflau oamenii puşi de Kremlin – Gheorghiu-Dej şi colaboratorii săi, tot dintre ei au fost cei care au informat Kremlinul despre ceea ce se întâmpla la noi. Aş evidenţia în acest sens pe Iosif Kişinevschi, Teohari Georgescu, Ana Pauker, Alexandru Moghioroş, Leonte Răutu, Miron Constantinescu, toţi aceştia figurând în arhiva Cominformului cu rapoarte informative scrise, unele dintre ele elaborate direct în ruseşte."

În legătură cu compoziţia etnică şi traseul politic ale acestui grup, dl Gheorghe Buzatu afirmă:

„Problema poate să pară delicată, dar este o problemă de fond. A fost în tactica Moscovei, a celor două organisme care trebuiau să dirijeze revoluţia mondială (Comintern – 1919-1943 – şi Cominform – 1947-1956) ca în statele din Europa răsăriteană, care interesau Uniunea Sovietică, să se apeleze pentru susţinerea politicii respectivelor organisme la reprezentanţii minorităţilor naţionale. Nu este un secret că în România s-a apelat, cu preponderenţă, la evrei, unguri, ucraineni, bulgari etc. Există în acest sens o carte, recent apărută, a colegului bucureştean Marin Stănescu, care aduce probe remarcabile în această privinţă.

Chişinevschi sau Georgescu, ca şi Ana Pauker erau evrei. Alexandru Moghioroş şi Vasile Luca erau evrei unguri. Nici unul dintre ei nu a fost român. Teohari Georgescu, de exemplu, este un pseudonim, la fel ca şi Chişinevschi. Moghioroş îşi păstrează numele real.

În cazul Anei Pauker şi al lui Vasile Luca, aceştia au venit de la Moscova în 1944, odată cu tancurile sovietice, şi făceau parte din prima garnitură care trebuia să preia conducerea în România. Între 1944 şi 1952, aceştia au făcut parte din echipa principală de comunizare, împreună cu Teohari Georgescu şi Gheorghe Gheorghiu-Dej. În 1952 a fost eliminat, de către Gheorghiu-Dej, grupul *Pauker-Luca-Georgescu*. Ei erau şi controlori şi controlaţi. Aveau sarcini precise, iar în arhiva Cominternului, în perioada anterioară anilor 1940, am descoperit fişele lor care mergeau atât la partid cât şi la NKVD. Erau, pur şi simplu, spioni."

În legătură cu apartenenţa acestor fruntaşi comunişti la comunitatea evreiască şi duritatea represaliilor antiromâneşti, dl Gheorghe Buzatu declară:

„Problema este deosebit de importantă şi consider că nici istoricii cei mai serioşi, fie ei din Occident sau din Răsărit, nu au avut răgazul să pună degetul pe rană, în sensul că unele au fost realităţile şi altele explicaţiile.

A fost o realitate istorică faptul că, în România, în «opera» de construcţie a comunismului, evreii au avut un rol hotărâtor, având în vedere rostul lor în cadrul Cominternului şi faptul că PCR – o secţie a Cominternului – nu s-a bucurat niciodată, de la 1921 la 1944, de popularitate în rândul poporului român. Niciodată PCR nu a avut mai mult de câteva mii de membri. În această situaţie, evreii, ungurii, ucrainenii s-au înrolat în calitatea de slujitori fideli ai Moscovei. Mai grav este faptul că au crezut în doctrina pe care şi-o însuşiseră şi pe care căutau să o transpună în practică, au crezut mesianismul Rusiei, în faptul că se poate realiza un comunism cu faţă umană. Aici discuţia ne poate duce foarte departe şi nu este cazul să imputăm vreunei minorităţi instaurarea comunismului în România, dar nu putem ignora faptul că evreii au jucat rolul cel mai important. Acest lucru nu poate scăpa atenţiei noastre şi, în acest sens, trimit la corespondenţa desfăşurată în 1947-1948 de către reprezentanţii oficiali ai SUA la Bucureşti cu Washington-ul şi care se întrebau: «Cum se vor explica aceştia peste ani de ceeea ce fac acum în calitatea lor de comunişti uitând că sunt evrei, unguri...». Erau, în primul rând, comunişti.

Venind de la Moscova îndoctrinaţi cu spiritul acesta, a fost normal să afle – şi au aflat – peste tot legionari, antonescieni, criminali... Astfel, oameni politici de mare prestigiu cu care se mândreşte nu numai România, ci Europa – am în vedere pe Iuliu Maniu, pe cei provenind din familia Brătianu, diplomaţi de talia lui Grigore Gafencu – au devenit peste noapte legionari, trădători, germanofili. Drept urmare, au fost chemaţi în faţa instanţelor şi au fost aspru condamnaţi, iar majoritatea au sfârşit în puşcărie. Este o tragedie pentru poporul român şi trebuie să admitem că este vorba de un adevărat holocaust îndreptat împotriva poporului român, dacă avem în vedere persoanele care au pierit în gulagurile şi închisorile româneşti."

În legătură cu „holocaustul" petrecut pe teritoriul românesc dl Gheorghe Buzatu afirmă:

„În România nu a fost holocaust în anii celui de-al doilea război mondial. Unii încearcă să susţină acest lucru - s-a scris o literatură întreagă, mai ales în străinătate, colegi din SUA şi Israel – dar până acum nu au reuşit să dovedească ceva. România nu a fost un stat ocupat de către Germania între anii 1940-1944. Va fi ocupat abia după august 1944, de către Uniunea Sovietică. Holocaust în România a fost numai în zona răpită şi mă refer la Nordul Transilvaniei, care a fost înglobat în teritoriul Ungariei. În această zonă, la 19 martie 1944, au intrat trupele germane, care au ocupat Ungaria, inclusiv zona smulsă României în 1940, şi acolo s-a înfăptuit holocaustul. Acolo, zeci de mii de persoane – după câte ştim noi 130.000 - 140.000 de evrei din nordul Transilvaniei – au fost luate de autorităţile germane şi ungare şi trimise în lagărele din Polonia. În restul României nu a fost holocaust.

Ar trebui aici să ne referim la recentele manifestări ocazionate de intrarea trupelor sovietice în Polonia şi descoperirea lagărelor de la Auschwitz-Birkenau. Acest fapt reaminteşte una din tragediile Europei în epoca celui de-al doilea război mondial şi pe care omenirea nu trebuie să o mai trăiască. Din păcate suntem dispuşi să învăţăm prea puţin din lecţiile trecutului, astfel încât să nu se mai repete ceea ce s-a petrecut în ţările ocupate de Germania.

Din punctul de vedere al istoricului, privind problema holocaustului în sine, trebuie precizat că, iată, la aproape 50 de ani de la terminarea războiului, specialiştii nu au ajuns la un punct de vedere comun care să reflecte realitatea. Din păcate, pe această problemă se mai face propagandă, istoricii sunt ţinuţi departe, predomină mărturiile celor care au fost prezenţi la evenimente, în detrimentul documentelor scrise. Oricum sunt exagerări care au fost lansate din start. Reprezentanţii de seamă ai comunităţii evreieşti avansează ei înşişi cifre diferite, diferenţa fiind foarte mare: după unii 5 milioane de victime, după alţii, 6 milioane. Este nepermis acest lucru. În România s-au vehiculat tot felul de cifre. Fostul rabin Moses Rosen afirma, la un moment dat, că au fost 400.000 de mii de victime, cu altă ocazie, 300.000 de mii de victime, iar la Muzeul Holocaustului din Ierusalim este scris că au murit 295 de mii. După părerea mea, prea puţini istorici au avut răgazul să cerceteze şi să confrunte documentele. De fapt, sunt istorici evrei marcanţi care ei înşişi au insatisfacţii legate de modul în care se studiază această problemă. S-a remarcat de către unii că domină spiritul de martirologie, şi există între istorici o „cursă", este termenul folosit de Philip Friedman, care îl releva în 1976, pentru a descoperi cât mai multe victime. Din păcate, ştim mai puţin despre ceea ce s-a întâmplat în comunităţile evreieşti din zonele ocupate. Un alt istoric evreu consemna, în 1981, că este prematur să se aprecieze locul holocaustului în istoria poporului evreu. «Istoricii evrei – sublinia dna Lucy Davidovici – sunt prea mult preocupaţi de faţada şi schelăria construcţiei istorice pentru a fi în măsură să o vadă într-o reprezentare a timpului istoric», şi lucrul acesta cred că spune destul.

În România nu a existat un holocaust şi probe recent scoase la iveală – este vorba de un volum editat de Fundaţia Culturală Română („Situaţia evreilor din România") – cred că va contribui mult la punerea la punct a lucrurilor, la restabilirea unor realităţi istorice."

În legătură cu „pogromul" de la Iaşi, dl Gheorghe Buzatu precizează:

„Lucrurile au fost, în cea mai mare parte, clarificate de colegul meu Aurel Karetchi, care a tipărit o carte în 1976. Datele se referă la evenimentele care au avut loc la Iaşi la sfârşitul lui iunie 1941, după ce România a declarat la 22 iunie război URSS, un război pe care îl considerăm ca fiind şi naţional şi anti-comunist. Atunci, în rândul populaţiei evreieşti din Iaşi s-au găsit persoane care, fie că au tras în trupele române şi cele germane aliate în acel moment, fie că au păstrat legătura radio cu inamicul, fie că au semnalizat avioanelor sovietice anumite zone din Iaşi. Sunt fapte pe care nu le-am inventat noi, ci sunt consemnate în documentele de epocă. Ca atare, forţele poliţieneşti au trecut la luarea unor măsuri care să preîntâmpine asemenea acte. În acele condiţii, la sfârşitul lunii iunie, generalul Antonescu a dat ordinul ca toţi cei care se fac vinovaţi de acte ce contraveneau legilor statului român să fie executaţi. Se pierde din vedere faptul că nu s-a cerut anume execuţia populaţiei evreieşti, ci a *tuturor vinovaţilor*. O asemenea măsură nu a pornit din spirit antisemit sau rasist, iar documentele din arhiva Antonescu relevă acest lucru foarte clar. Se spune că Antonescu avea un jurnal – pe care mi-aş dori să-l văd şi eu – să aflu în ce spirit a luat asemenea decizii sau altele similare. La procesul său a fost făcut vinovat de asasinarea a 200.000 de evrei la Odesa; ulterior acuzatorii vorbeau de 100.000 de mii, apoi de 19.000 de victime! Se vehiculează cifre incredibile fie numai prin disproporţia lor.

Pentru evenimentele de la Iaşi din iunie 1941 s-au avansat cifre diferite. Fostul rabin Mose Rosen a mers până la a vorbi de 14.000 de evrei, cifră inacceptabilă şi inexistentă. Ceea ce cunoaştem cu precizie este numărul comunicat chiar de guvernul antonescian, într-un document oficial: 500 de evrei împuşcaţi în oraşul Iaşi."

În încheiere, dl Gheorghe Buzatu a făcut următoarele consideraţii:

„În cadrul evenimentelor ce au precedat cel de-al doilea război mondial, s-au impus domnii Iuliu Maniu şi marele istoric George Brătianu. Amândoi aveau să piară, după război, în condiţii cu totul tragice. Atunci când era vorba de a se preîntâmpina un anume curs al istoriei, nici unul dintre cei doi nu a avut nici un fel de reţinere şi au făcut un pact cu legionarii în 1937, act politic la care a colaborat şi Constantin Argetoianu, alături de Partidul Evreiesc din România. Nu cred că, sub pretextul «intrării în Europa», trebuie să facem concesii pe seama trecutului. Iar punctele de vedere exprimate aiurea trebuie să le luăm ca opinii, nicidecum ca... indicaţii; am mai făcut acest lucru şi se vede unde am ajuns! Îi ştim de-acum şi pe cei care ne-au „ajutat" şi, apoi, au abandonat «nava amiral a construcţiei comuniste»!"

În ceea ce priveşte proiectele de viitor, marele istoric român a precizat:

„Se află sub tipar două cărţi despre istoria celui de-al doilea război mondial. Cred că, prin valoarea materialelor utilizate, nu vor trece neobservate... Definitivez, de asemenea, ***România în arhivele Kremlinului.*** Aş vrea, apoi, să mă ocup de problemele lui Decembrie '89 (...)."

(Prima parte a interviului a fost reluat în numărul 5(45) al revistei noastre)

În atenţia cititorilor:

Rubrica „Poşta redacţiei" va apărea în numărul viitor.

Mulţumim

tuturor prietenilor noştri care au trimis donaţii pentru susţinerea revistei „Mişcarea". Sprijinul Dumneavoastră este esenţial pentru apariţia revistei.

Fiecare donator va primi în scris confirmare de primire din partea Direcţiei Administrativ-Economice a MPR.

Să sprijinim „Mişcarea"!

Revista "Mişcarea" poate fi sprijinită prin:

- contractarea cât mai multor abonamente;

- donaţii de sume băneşti;

- donaţii de materiale necesare activităţilor redacţionale;

- răspândirea şi difuzarea publicaţiei.

Donaţiile în obiecte

constând în materiale de birou, aparatură tehnică şi electronică (computere, fax, xerox, reportofoane, aparatură audio şi video, accesorii etc.) precum şi orice alte materiale care pot fi utilizate în activitatea redacţională se trimit prin colet poştal (sau prin intermediar) pe adresa:

Mişcarea Pentru România
Direcţia Administrativ Economică
Str. Scărlătescu nr. 14, sector 1
Bucureşti, cod 78158

ABONAMENTE

Persoane domiciliate în România

Un an (24 apariţii ale revistei): 10.000 lei

6 luni (12 apariţii): 6.000 lei

Veteranii de război, foştii deţinuţi anticomunişti, pensionarii, studenţii şi elevii beneficiază, la cerere, de o reducere de 50%. În aceste situaţii este necesară prezentarea unui document justificativ (adeverinţă, talon pensie etc.)

Persoane juridice române (Instituţii, organizaţii)

Un an: 25.000 lei

Instituţiile creştine ortodoxe şi bibliotecile publice: 10.000 lei pe an.

Abonamente pentru străinătate

Un an: 50 $ sau 80 DM

Abonamentele contractate rămân valabile indiferent de fluctuaţia preţurilor. În caz de întârziere a apariţiilor, abonamentele se prelungesc automat.

Expediaţi banii pentru abonament prin **mandat poştal** (sau prin virament) într-unul din **conturile noastre bancare** specificate în caseta alăturată. Vă rugăm să completaţi cât mai clar **adresa** la care doriţi să primiţi revista.

Publicaţia „Mişcarea" este editată de **Mişcarea Pentru România**, formaţiune politică înregistrată la Tribunalul Municipiului Bucureşti, prin Decizia civilă nr. 33/23.12.1991, dosar nr. 31/P/1991.

Direcţia publicaţiei „Mişcarea" este asigurată de Departamentul Relaţii Publice al MPR.

Redactor Şef: Dan DUNGACIU

Tehnoredactare computerizată: SOCIETATEA CULTURALĂ „LAMURA"
Tehnoredactor: Nicoleta NEAGU

Adresa redacţiei:
Str. Scărlătescu nr.14, Sector 1, Bucureşti Cod 78.158
Tel.: 659.45.72. Fax: 312.41.15.

Relaţii cu publicul: miercuri şi vineri orele 16.00–20.00

Sumele băneşti destinate revistei „Mişcarea" se trimit prin **mandat poştal** (sau virament) într-unul din conturile noastre bancare deschise la

Banca Română pentru Dezvoltare – Bucureşti „Unirea" (BRD–Unirea)

pe numele:

„Mişcarea Pentru România"

Cont nr. 40.729.96.133.178. (pentru Lei)

Cont nr. 15.207.96.133.178 (pt. $ şi DM)

Nu uitaţi să precizaţi destinaţia sumelor expediate („Abonament", „Donaţie" etc.).

Responsabilitatea pentru conţinutul textelor publicate aparţine exclusiv semnatarilor. Punctele de vedere susţinute în paginile revistei „Mişcarea" nu pot fi atribuite organizaţiei Mişcarea Pentru România. MPR îşi asumă responsabilitatea numai pentru documentele sau comunicatele publicate de către reprezentaţii săi autorizaţi sub semnătură oficială (cu precizarea funcţiei deţinute în cadrul MPR).

Preluarea sau reproducerea unor articole (integral sau fragmente) apărute în paginile revistei „Mişcarea" nu este permisă decât cu acordul scris al Redacţiei.

Anul IV Nr. 7 (47)
1-15 Aprilie 1995

Despre medicină și rosturile ei

- convorbire cu medicul Dragoș Niculescu -

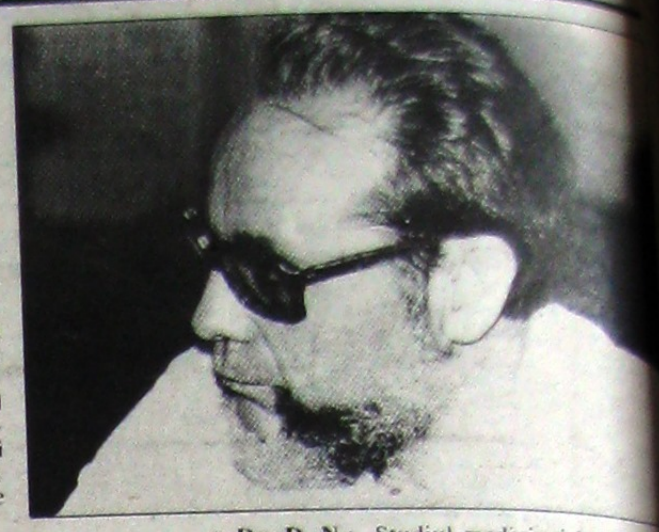

***Reporter**: Domnule Dragoș Niculescu, sunteți cunoscut ca medic și ca președinte al Camerei Federative a Medicilor din România. Care sunt elementele biografice pe care le considerați reprezentative pentru omul și medicul Dragoș Niculescu?*

Dr. Dragoș Niculescu: În 1941, tatăl meu era consilier la Curtea de Apel din București. După ce trupele române au dezrobit Basarabia, a fost trimis de către Președintele Curții de Casație să reorganizeze justiția în Basarabia. A îndeplinit funcția de șef al magistraturii în Basarabia timp de un an, ceea ce l-a costat cariera.. În '47 – când ajunsese prim procuror al Curții de Casație, adică cel dintâi procuror al țării! – tovarășii care au venit la putere l-au dat afară.

Aceasta mi-a afectat și mie cariera, căci toată viața am purtat pe dosar ștampila: „fiul primului procuror al Regatului României". De aici o serie întreagă de greutăți, blocaje, concursuri pe care le susțineam și pe care nu le puteam lua... Am fost totuși bucuros să-mi pot practica profesia de medic...

Când am acumulat destulă experiență, am abordat și activitatea științifică, atât cât mi se permitea. Am publicat lucrări de electrocardiografie, iar prin anii '80 am prezentat la nivel de Academie Medicală lucrări de bioritmologie, cu interpretări destul de personale. Academia a publicat lucrările mele, inclusiv cu rezumate în limbi străine, care au ajuns în străinătate, astfel că m-am pomenit căutat și de specialiști străini.

***Rep.**: Camera Federativă a Medicilor este o organizație distinctă în peisajul instituțional românesc, nu doar pentru că este diferită de alte tipuri de organizații profesionale înființate după 1989 – și percepută ca atare ... ci și pentru că a dovedit consecvență și eficacitate în realizarea proiectului său inițial. Care ar fi, domnule doctor, istoricul ei și principalele țeluri pe care și le propune?*

Dr. D. N.: Cred într-adevăr că e organizație specială. Foarte repede, în 15 ianuarie 1990, noi eram deja înregistrați la tribunal ca sindicat independent al medicilor din România și în 2 februarie '90 am avut primul congres național. Curând ne-am dat seama că filialele din județe erau entități cu viață și personalitate proprii și organizația s-a transformat, în iunie 1991, în Federația Sindicatelor Medicilor din România. Atunci, din vicepreședinte, am fost ales președinte. Structura organizatorică are două componente de conducere: una care funcționează ca un birou executiv, numită Consiliu Național, și care desfășoară activitatea propriu-zisă: cealaltă este ceea ce numim noi Senatul Camerei Federative, format din liderii din județe, care se întâlnesc lunar și dau dispoziții „executivului". Un fel de „legislativ". Viața internă deosebit de activă a organizației noastre i-a asigurat soliditatea.

Cu timpul, am realizat că reprezentăm mult mai mult decât un sindicat. Am colaborat bine cu primii trei miniștri ai Sănătății de după revoluție, oameni de bună credință, spre diferență de acesta din urmă, suplinind și completând chiar activitatea acestora. Aceasta nu face niciodată un sindicat. Scopul unui sindicat este să asigure membrilor săi o bucată cât mai mare de carne în farfuria cu supă. În momentul în care-ți pui problema structurării corpului profesional respectiv, cum urmează să se desfășoare viața corpului profesional mai departe, ce legi trebuie adoptate, înseamnă că statutul tău în societate este altul. Astfel că, în septembrie '92, am modificat statutul și ne-am înregistrat la Tribunal drept Camera Federativă a Medicilor din România, preluând structurile de conducere anterioare.

***Rep.**: Pare a fi vorba de o organizație de tip corporatist, nu sindical. Aș spune chiar că este singurul corp profesional din România organizat în acest mod.*

Dr. D. N.: Avem două feluri de obiective: avem obiective *profesionale* și obiective *sociale* (sindicale). Socotim că un medic își primește recunoașterea și prin felul în care îl salarizează societatea. Dar preocuparea noastră principală rămâne activitatea corpului profesional ca atare. Mai mult decât atât, noi ne-am socotit de la început o asociație militantă, care funcționează pe principiul autosesizării, cu acțiuni în folosul societății. În momentul în care știm că se întâmplă un anumit lucru, care are legătură, fie și numai tangențial, cu activitatea noastră, luăm atitudine publică. Statutul, de altfel, precizează asemenea atribuții.

***Rep.**: Știu că după „mineriadele" din București, de pildă, asociația Dvs. a avut o reacție imediată. Comunicatele date atunci publicității stau mărturie.*

Dr. D. N.: Noi am încercat atunci să numărăm victimele. Am cercetat în fiecare cabinet medical, căutând să evaluăm amploarea evenimentelor și să prezentăm opiniei publice un documentar credibil despre aceste teribile momente... Din păcate am fost atunci singuri, alte asociații medicale neimplicându-se... Dar să revin la activitatea legislativă.

Din 1991, am făcut două propuneri legislative, lucrând împreună cu ministerul și chiar în cadrul acestuia. În timpul guvernării Stolojan, în aprilie '92, am făcut o propunere ce a devenit Hotărâre de guvern, prin care se stabileau principiile de bază ale activității medicale. Era, vă dați seama, un stimulent moral a cărui importanță nu poate fi neglijată.

Acolo am impus, pentru prima dată în România, o serie de concepte fundamentale, greu acceptate și atacate încă și astăzi, și anume că medicul, deși este salariat al statului, nu trebuie socotit un funcționar public. Conform definiției generale, utilizată și în Occident, funcționarul public este acel salariat al statului care mai are un rest dintr-una din cele trei puteri ale statului: fie executivă fie legislativă fie judecătorească. Or, e evident că un *medic curant* nu are așa ceva. O a doua noțiune importantă a fost cea legată de *independența profesională* de care trebuie să se bucure medicul. Corolarul independenței este responsabilitatea deplină a medicului pentru deciziile profesionale luate în cadrul corpului profesional. Deci a submina independența medicului, înseamnă a delega și responsabilitatea sa spre cel care intervine în procesul decizional.

Al doilea cadru legislativ pe care îl preparasem era proiectul de lege pentru Ordinul medicilor, gândit că singura asociație medicală obligatorie impusă de stat și care devine apoi independentă și autonomă, în care structurile se aleg. Participarea trebuie să fie obligatorie, pentru că ea devine un fel de „tribunal" al medicilor. În afara rolului de organizare a corpului profesional, ea este structura care judecă greșelile profesionale pe care le fac medicii. Este un „tribunal al egalilor", cum spun occidentalii, și pe care medicii îl acceptă pentru că vor fi judecați de oamenii aleși de ei...

***Rep.**: Aceasta se leagă direct de responsabilitatea despre care vorbeați...*

Dr. D. N.: Da. Să știți că, în materie de greșeli ale medicilor, Codul Penal este o plasă cu ochiuri prea largi, așa că statul își poate delega niște puteri – care să-i simplifice în fond și propria funcționare – în favoarea acestui organism cu rol și atribuții bine precizate. Noi făcuserăm proiectul complet, adaptând pentru România legislațiile franceză, belgiană etc.

Numai că a intervenit dl Mincu... El a furat pur și simplu acest nume, Ordinul medicilor, făcând o asociație intitulată astfel, pe care a înscris-o la Tribunal, cu un statut absolut defectuos, chiar tembel pe alocuri. Asta ne-a permis să acționăm în judecată acest gest, reușind să purificăm statutul de erorile conținute. Numai că dl Mincu a compromis numele, așa că, atunci când a venit rândul introducerii proiectului în Parlament, a fost denumit „Legea pentru exercitarea profesiei de medic și pentru organizarea și funcționarea Colegiului medicilor". E o absurditate, pentru că, de fapt, sunt două legi separate, dar n-am găsit înțelegere!

Statul nu are de ce să se amestece în problemele profesionale ale medicilor pentru că nu se pricepe. Medicina este undeva la jumătatea drumului între știință și artă. Nu e o pseudo-știință, dar nu e nici știință cu adevărat, căci ar însemna că s-ar putea face pe computer... Or, asta e imposibil. Talentul medicului constă tocmai în capacitatea de a sesiza măsura în care doi oameni se deosebesc între ei în momentul în care fac o aceeași boală. Din pricina acestei situații speciale a medicinei, statele occidentale au făcut acest pas: el are deci o rațiune, o justificare incontestabilă. Și noi am încercat să-l facem, dar cu dl Mincu nu e posibil...

***Rep.**: De unde apare, domnule doctor, această incompatibilitate?*

Dr. D. N.: În primul rând, ministrul actual, dușman declarat al Camerei Federative, este o persoană incapabilă de dialog. El nu poate să suporte deci ca interlocutorul să afirme altceva decât el, iar insistența duce imediat la reacție și răzbunare. Dl Mincu mai are o particularitate: el e obișnuit doar cu cei care îl aprobă și a făcut totul pentru ca *numai* astfel de oameni să rămână în jurul lui. Asta este falimentar pentru activitatea din minister, fiindcă acei oameni, mulți dintre ei pot capabili, nu sunt lăsați să lucreze. Consecința este în primul rând o lipsă de coordonare crasă.

***Rep.**: În calitatea Dvs. de președinte al Camerei Federative a Medicilor, ați intrat deseori personal în conflict cu autoritățile. Știu că aceste confruntări au avut chiar efecte directe și asupra persoanei Dvs. și a familiei Dvs. V-aș ruga să vă referiți și la aceste episoade.*

Dr. D. N.: Pe mine m-au amenințat prima dată după evenimentele din iunie '90. Eu eram medicul greviștilor foamei din Piața Universității și aveam pentru fiecare o foaie de observație riguroasă. Aceste documente au dispărut în dimineața de 13 iunie, după năvălirea poliției în Piață. Am încercat să le recuperez, prin audiențe repetate, insistență... Probabil că am reușit să deranjez pe cineva, căci, la circa o săptămână, în plină amiază, în Piața Universității, m-au abordat doi indivizi care mi-au spus textual: „Pe tine nu te putem judeca, pe tine te lichidăm".

A doua oară am fost amenințat direct în 12 mai '93. În 9 mai a fost o grevă generală, o reacție sindicală de mari proporții, la care neam asociat și noi. Dl Mincu nu a acceptat nici să discute cu noi, darmite să facă tratative, însă a fost silit de primul ministru. După trei zile deci, spre seară, am fost abordat de un cetățean dublat de un altul care rămăsese în spate, lângă o mașină. A traversat și m-a salutat, apoi mi-a aruncat scurt: „Băi, să te liniștești, că noi știm multe lucruri despre tine și o să vezi ce o să pățești". Șansa mea a fost că în acel moment eram împreună cu câinele, un terrier de talie mare, altfel nu știu cum ar fi decurs „convorbirea"...

Iar la începutul lui august '94, fiul meu a fost înconjurat de trei indivizi pe care nu-i văzuse niciodată și care l-au bătut bestial: fractură de craniu, de degete – el e stomatolog și ei știau asta –, cu un hematom pe frunte care păstra urma de gheată... Au existat și martori, dintre care doar unul a îndrăznit să vorbească la poliție. A fost identificat unul dintre agresori, în persoana unui bătăuș de profesie, cu cazier bogat. L-au adus la circa de poliție și i-au dat drumul după o oră. În momentul în care am văzut că ancheta trenează, m-am dus la procuratură; s-a deschis o anchetă separată din care am aflat aceste amănunte. Procuratura l-a dat în urmărire generală pe agresor, dar... după ce acesta plecase din țară! Și asta a fost tot. Nici un vinovat, nici o pedeapsă.

***Rep.**: V-aș propune să schimbăm registrul discuției, abordând un subiect fundamental și pentru medicină: legătura dintre trup și suflet. Pentru că se fac disocieri dintre cele mai nefirești, după mine, între medicina trupului și cea a sufletului. Mă gândeam și la faptul că unul dintre puținele elogii pe care Platon le aducea altei civilizații decât cea greacă este cel care se referă la medicii traci ai lui Zamolxis care se ocupă mai întâi de tămăduirea sufletului și apoi de cea a trupului. Apoi, mult mai aproape de noi, în creștinism, accentul pe forța spirituală, pe curățenia sufletească, este hotărâtor. V-aș ruga să vă referiți și la acest aspect.*

Dr. D. N.: Studiul medicinei în facultă... este, parțial cel puțin, greșit. Studenții s... învățați ja început numai despre struct... moarte: cadavre, lame de țesuturi etc. ... siguranță, acestea sunt lucruri utile și trebu... cunoscute. Dar date despre activitat... cerebrală, despre psihic, despre suflet, ... foarte târziu, când raționamentul este, ... puțin într-o oarecare măsură, deform... Chestiunile legate de tot ce înseamnă suf... au fost privite mult timp ca „antiștiințific... Concepția pozitivistă socotea că cine... îndreaptă atenția înspre acest domeniu ... pierde pur și simplu vremea. Relația ... religia a fost încă și mai prost privită. D... păcate, corpul medical actual e format ... deceniile de comunism și mai exist... remanențe de acest tip la mulți dintre cole... mei când se vorbește despre suflet d... punctul de vedere al religiei creștine.

Eu cred că este esențial ca măcar acum, ... licee, să existe ore de predare a un... elemente de morală creștină, fundament... pentru educația generală. Fără aceste... pregătirea unei generații este incompletă.

Iar pentru medic, pentru relația ... pacientul, aspectul religios este fundament... mai cu seamă pentru posibilitatea de ... înțelege, complementar, ce se întâmplă ... psihicul bolnavului. Căci dacă medicul ... reușește contactul psihologic cu bolnavul – ... spun asta după patruzeci de ani de medici... nu reușește nimic, eșuează. Mai mult, ... aspectul este esențial în ceea ce privește *morala medicală*. Înțelegerea noastră este extrem de limitată și mult în urma învățăturilor Bisericii despre om. Eu am simțit întotdeauna nevoia, în afara liturghiei, să intru în Biserică și să reflectez la problemele importante cu care m-am confruntat; de fiecare dată m-am simțit întărit și îmbogățit în acea atmosferă spirituală.

***Rep.**: În acest sens, reîntoarcerea tinerei generații la Biserica Ortodoxă e dătătoare de speranțe...*

Dr. D. N.: Da, este un lucru îmbucurător, însă, din păcate, în rândurile tinerilor medici, el nu are o prea mare extindere. Sunt prea grăbiți să se afirme, prea pragmatici. Poate că e de vină, cum spuneam, tipul de învățământ medical actual, uscat și fără suflet, care face ca aceste atitudini să domine la sfârșitul facultății. Modelul occidental pare să influențeze și aici. De curând am aflat cu stupoare că un mare spital din Paris a angajat un medic *să stea de vorbă cu bolnavii*. Deci, un medic profesionist, care nu era psiholog, avea doar această sarcină pentru a compensa lipsa de comunicare a personalului medical. Ei nu mai aveau timp să stea de vorbă cu bolnavii! În Occident s-a ajuns ca pacientul să fie privit ca o mașinărie, în care ei intervin ca alte mașinării, ca niște mașinării. Spiritualitatea nu este, acolo, punctul forte al profesiei medicale...

E important, vorbind de generația tânără, să înțeleagă că are o obligație către societate, către profesiune, către familie, către *națiune*. Există tendința să se cedeze la tentațiile materiale venite din afară. Dar asta ne aruncă pradă unor experimentalisme care nu pot face în nici un caz bine neamului românesc. Nu va fi prea repede sau prea ușor bine în România, dar ceea ce trebuie să dobândim în primul rând este perseverența. Iar eventualele piedici nu trebuie să ne dezamăgească prea tare și în nici un caz să ne dezarmeze.

***Rep.**: Să nădăjduim, domnule doctor, că Dumnezeu ne va ajuta să căpătăm tăria și perseverența necesare pentru a fi mai bine în România!*

A consemnat **Sandra CRISTEA**